

אוצר פנימי החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

תצוה

מתורתו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

וְנִתְּתָ אֶל חֲשׁוֹן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתְּמִיּוֹם. יֵשׁ בָּזָה סוּד עֲמִק וְשַׁעַר גָּדוֹל וְאֶגְלָה וְאֶכְסָה וְכוּ, כִּי יְדוּעַ שְׁבָאוּרִים וְתְמִיּוֹם הֵיוּ הַכ"ב אֲתָנוּן בְּדַחֵק כְּיָדוּעַ מֵאֲמֹר תַּז"ל (יומא עג). וְנִמְצָא כְּשֶׁהָיוּ צְרִיכִין לְשָׂאֵל דְּבָרִים שְׂיֵשׁ בּוֹ שְׁתִּימָה אוֹ שְׁלוֹשׁ אוֹתִיּוֹת שְׁוִין כְּגוֹן הָאֵלֶךְ לְכַבֵּל, הָאֵיךְ הָיָה הַתְּשׁוּבָה בְּזָה, וְיֵשׁ בְּזָה סוּד עֲמִק, וְאֶעְנֶה חֲלָקֵי בְּזָה כִּי קִבְּלִיתִי בְּזָה מֵאֲדָנִי אָבִי זְקֵנִי זִלְלָה"ה כִּי בְּכָל אוֹת מֵהַכ"ב אֲתָנוּן יֵשׁ כָּל הָעֲשָׂרִים וְשְׁתִּימָה אוֹתִיּוֹת [הֵינּוּ עַל יְדֵי הַמְּלוּאִיִּם וּמְלוּאִיִּם דְּמְלוּאִיִּם וְכוּ] חוּץ מֵאוֹת מִי [שְׁגַם הַמְּלוּוִי אֵינּוּ אֶלָּא מִי בְּזָה מ"ם], וְהִפְהִו הַמְּתַלַּבֵּשׁ בְּרוּחַ הַקִּדְּשׁ הַשּׁוֹאֵל, אַחֵר שְׂצוּהָ ה' שְׂיָהִיו כָּל הָעֲשָׂרִים וְשְׁתִּימָה אוֹתִיּוֹת בְּאוּרִים וְתְמִיּוֹם וְהָיוּ מְאִירִין הָאוֹתִיּוֹת עִם מְלוּאִיִּם שְׁלֵהֶם גַּם כֵּן, וְיִמְזָה הָיָה יוֹדֵעַ כָּל מַה שְׂצָרִיךְ, וְהָבֹן, וְזָהוּ אֲבָנֵי שֵׁהֶם וְאֲבָנֵי מְלָאִים גַּם כֵּן [הֵינּוּ הַמְּלוּאִיִּם שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שְׁהָאִירוּ גַם כֵּן עַל הָאֲבָנִים] שְׂצָרִיךְ לְאִפְדָּ לַחֲשׁוֹן וְכוּ:

(דגל מחנה אפרים בליקוטים)

קרו' זרח בחושך אור לישרים

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נחריה

מכון אור לישרים
ירושלים

פרשת תצוה

- אור החיים | הגאולה תהיה בזכות עסק התורה - "כי אין משה חפץ לגאל עם בטלנים מן התורה" ז
- קדושת לוי | תכלית הריחוק מהבורא כדי שיתקרב אליו האדם יותר כי תענוג תמיד אינו תענוג א
- נעם אלימלך | הצדיק משפיע שפע בכני חיי ומזוני על ידי שמעורר השורש העליון ב
- אוהב ישראל | עצה לצדיק שמדבר מוסר ודרך ה' לאנשים שאינם מהגנים לדבר לכללות עם ישראל ב
- נחל קדומים | שמו של משה ובנו הזכר בפרשתנו רק ברמז / לימוד מוסר ג
- באר מים חיים | עקר עבודת השם כשהיא מתוך יראת הרוממות ואהבה ג
- תורה אור | יתבונן שבכל מצוה עמד לפני הבורא יתברך וישמח בזה יותר מכל חיי העולם הבא ה
- פתח האהל | על ידי מדת הענוה זוכה האדם ללמד תורה לשמה, להידפף ולהעלות הניצוצות ו
- אור החיים | תכלית היסוריו לקרב כל חלקי נשמת האדם לבורא יתברך ז
- רישא וסיפא | על ידי התשובה זוכה האדם להסיר הבגדים המטנפים וללבש בגדי קודש ז
- פיתוחי חותם | מעלת השומר פיו ולשונו מלשון הרע ודברים בטלים ומעלת השתיקה ח
- פיתוחי חותם | מעלת השתיקה כשהיא לשם שמים ח
- אור המאיר | על ידי עשיית המצוות בדחילו ורחימו זוכה האדם ללוש לנשמתו בעולם העליון ט
- מבשר צדק | השמות היוצאים מאותיות התפלה הם מפתחות ההיכלות של מעלה ט
- דברי יחזקאל | צריך האדם לכוון במעשיו הגשמיים לשם שמים י
- דגל מחנה אפרים | החשן והאפוד הם פיו ולבו של האדם ועליהם להיות שוים י
- פני דוד | פסוקי האפוד מרמזים על הצדקה הראויה ושכרה י
- אהבת שלום | שמירת הפה בדבור ובמאכל יא
- דודאים בשדה | ארבע מדרגות זו למעלה מזו בכונת התפלה / משל מהחפץ לבוא להיכל המקלף יא
- לקוטי מוהר"ן | ברור הניצוצות שבכל דבר הוא על ידי אמונה יב
- ליקוטי מהר"ל | בכח הצדיק לפעל ישועות אף בשלשה הדברים המסורים ביד ה' בלבד יג
- קהלת משה | כשהאדם חזק כחומה ומתלהב בחמימות ובאש קודש העבדות נחלקת על לבו יג
- אגרא דכלה | שתי בחינות בעובדי השם, עבודת משא ועבודת מתנה יג
- קדושת לוי | עובד השם הוא שלם בכל ומלא תענוג יד
- מהר"ש מבבלזא | תשובה הן בימי הבחירות והן בימי הזקנה יד
- נעם מגדים | הזוכה לגדלה עליו לזכר תמיד עת שפלותו טו
- באר מים חיים | על האדם להבטח לבו בשלהבת להבת אש בעת גשתו לקיים המצוות טו

פרשת זכור

- עבודת ישראל | קלפת עמלק - היצר הרע המניאש את האדם ומזכיר לו עוונותיו טז
- לקוטי מוהר"ן | השגת התכלית היא רק על ידי תמימות ופשיטות, הפך מקלפת עמלק שמהותה התחכמות טז
- תפארת שלמה | מחית עמלק - הסרת מחשבות עולם הזה מהלב יז
- אמרי פנחס | זכירת השם יתברך היא על ידי התרחקות מפעס וגאון המשפיהים אותו יז
- שפת אמת לקוטים | מחית עמלק - שנואה לכל דברי היצר ותחבולותיו בעמק הלב יז
- רסיסי לילה | על ידי דיעה שגם ההשתדלות מה' יתברך זוכים למחית עמלק יח
- פוקד עקרים | קריאת פרשת זכור הוא עת רצון לפקידת עקרים יח
- סיפורי החסידות יט
- יומא דהילולא כג
- ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה כה

ברשת תצוה

י'תמיד' זה אין לו שעור, ולא תשוב
לדאבקה עוד, והנה לה ה' לאור עולם:

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן
זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד (כו ט)

אור החיים

רבי חיים בן עטר זיע"א

הגאולה תהיה בזכות עסק התורה -
"כי אין משה חפץ לגאל עם בטלנים
מן התורה"

קדושת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

תכלית הריחוק מהבורא כדי שיתקרב
אליו האדם יותר כי תענוג תמידי
אינו תענוג

הנצור הרע מפתה לאדם לאיזה תאוות
רעות ואהבה רעה, ורוצה להפסיק
האדם מעבודת הבורא, אף התקנה, לשבר
אותו ולהעלות כל המחשבות וכל התאוות
אל הקדושה לעבודת הבורא ברוך הוא,
ויאמר האדם אל לבו, מה אם יש לי
תאוה אל דבר גשמיות וסקלות מכל שכן
שיש לי להיות תאוה אל הבורא בעבודתו
ברוך הוא, אם יש לי תאוה מדבר גשמי
מכל שכן שיש לי לירא ולפחד מפניו
יתברך, ואז נעשה הרע פסא אל הטוב.

ויקבה, עבור זה עשה השם יתברך שיהיה
האדם מרחק מהשם יתברך, דאם
היו כל בני ישראל עובדים את השם יתברך
בתמידות לא היה השם יתברך מקבל תענוג,
כי תענוג תמידי אינו תענוג, אכל כשיש
התרחקות ואחר כך האדם משבר כל
המסכים ומדבק עצמו בעבודת השם, אז
על ידי זה מגיע תענוג גדול להשם יתברך...
ויקבה לפעמים נופל להצדיק פתאום איזה
מחשבה זרה... כי אם לא היה הצדיק
מעלה את אחרים אז לא היה מגיע להשם
יתברך תענוג מהצדיק, מחמת שהוא עובד
השם יתברך בתמידות, אכל לפי שמעלה
בני אדם, אז גיון שמתרבה השמחה על ידי
הצדיק שמעלה בני אדם אחרים, אז גורם
בעבודתו שמחה אף שהוא בתמידות... וזהו

בדרך רמז יתבאר הכתוב, על דרך מאמר,
הובא בספר זהר חדש (ח"א טו), כי
ארבע גליות של ישראל, כל אחד מהם
נגאלו ממנו בזכות אחד, גלות הראשון נגאלו
בזכות אברהם אבינו עליו השלום, שני נגאלו
בזכות יצחק, שלישי בזכות יעקב, הרביעי
תלוי בזכות משה. ולזה נתארף הגלות, כי
כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות, אין
משה חפץ לגאל עם בטלנים מן התורה.

ונה הוא שרמז הכתוב כאן באומרו ואתה
תצוה את בני ישראל - על דרך
(תהלים צא יא) 'כי מלאכיו צוה', או על
דרך אומרו ז"ל אין צו' אלא מלכות, כי
הוא ימלך עלינו לעתיד. ותנאי הוא הדבר
שיעסקו ישראל בתורה, וזה הוא אומרו
'ויקחו אליך שמן זית זך' - ירמו אל
התורה שנמשלה לשמן, מה השמן מאיר
לעולם, כך התורה... ודקדק לומר 'זך' -
שצריכין לעסק בתורה לשמה, בלי שמרים,
שהם לקנתר חס ושלום או להתגדל וכדומה,
אלה הם שמריה. ואמר עוד כתיב - פרוש,
שצריכין לעסק בתורה ולכתת גופם וכחם...

ואומרו 'למאור', תתפרש גם כן כפי דרכנו,
כי בזמן הגלות נחשף מאור הלבנה
שנקראת 'המאור הקטן' (בראשית א טז), ונפרד
אלוף ממנה, ושפחה תירש גברתה, ולזה
יצו כי יכון בשמן זית להאיר למאור
וילתדו בכוכן. גם יכון אל 'המאור הגדל'
(שם)... ואומרו 'להעלות וגו'', עולה תמיד,

כמו שנגאמר (ויקרא כה כא) 'וצויתי את ברכתי וכו', ואמר הקדוש ברוך הוא 'ואתה', וי"ו מוסיף על הענין, דהיגו גם אתה תצוה ברכות והשפעות לישראל, כי הכל מצוה ועומד מפי הקדוש ברוך הוא ורשום הכל בשרשו, רק גם 'אתה תצוה', לנענע השרש העליון. ויקחו אליך שמן זית זך' – רמז שמן זית היא השפעה גדולה וזכה. ומה שנגאמר 'אליך', והיה לו לומר ויקחו להם, כי הצדיק בראותו שישראל נשפעים בשפע, אזי הנאה לו ותענוג כאלו היה השפעה הזאת לו, וק"ל:

אוהב ישראל

רבי אברהם יהושע העשל מאפטא זיע"א
עצה לצדיק שמדבר מוסר ודרך ה'
לאנשים שאינם מהגנים לדבר לכללות
עם ישראל

באשר מתועדים שני צדיקים יחד ומדברים יחד זה עם זה, אז נעשה יחוד והתקשרות העולמות ונפש נתקשר בנפש... ואז נעשה יחוד וזווג והתקשרות העולמות, כי מה שהאיש הישראלי עושה למטה נרשם ונארג למעלה כבכול, והכל הוא על ידי הדבור בקדושה... ואם גן פינן שעל ידי הדבור יוכל להתקשר נפש חברו בנפשו, בודאי מהראוי להאיש הישראלי לשמר את עצמו מלדבר מטוב עד רע עם אדם אשר נפשו לא מטהרה... ואפלו ללמדם דרכי ה' צריך לשמר את עצמו מלדבר עם שאינם ידועים ומתוקנים אצלו בכשרות, כי חס ושלום סכנה יש בדבר להאיש הישראלי ההולך בדרך ה' בתורת ה' תמימה משיבת נפש.

אמנם גן, עצה היעוצה להצדיק הצריך בהכרח לדבר עם בני אדם העומדים לפניו ללמדם מוסר ולהבינם ולכוננם לדרכי ה' ותברך, זאת היא העצה, שידבר לכללות האנשים העומדים לפניו, וכל בי עשרה

שאמר הפתוב 'ואתה תצוה וגו' ויקחו אליך שמן זית זך' – רצה לומר שתראה להעלות הכל, כל המחשבות, דהם נכללים באותיות, דהם כ"ז אתון, הם אותיות ז"ך. 'כתית' – רצה לומר אותן האותיות אשר הם כתותים ושבורים. 'למאור' – שצריך הצדיק להעלות ולמשך להם הארה של קדושה:

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א

הצדיק משפיע שפע בבני חיי ומזוני
על ידי שמעורר השרש העליון
ובמשיך השפע לעם ישראל

הנה לכאורה יש להבין האף אפשר ש'הצדיק יפעל נפלאות לרפאות החולה ולהתיר אסורים וכדומה, הלא 'אין כל חדש תחת השמש' (קהלת א ט), או כשהצדיק מתדש סודות התורה, מהיכן היתה זאת להצדיק.

אף הענין הוא, דהנה השם תברך ברוך הוא וינהיך עמה שרא' (דניאל ב כב), והנה פתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור', יש לומר הפרוש, דהינו באומרו 'יהי אור – ויהי אור', רוצה לומר שנתנה אור חדש שם במקומו ומשם נמשך האור למטה, ונמצא השרש נשאר למעלה, וכן כל דבר ודבר עשה הקדוש ברוך הוא שרשו למעלה, וכל הנעשה למטה, הוא על ידי התנועה שאדם מנענע, מתנועע השרש למעלה ונמשך הדבר למטה. וזהו 'רבות עשית' (תהלים מ ח), רוצה לומר שהרבה סבות ופעולות פעלת ועשית 'אתה ה'', ונמצא שהשרש הוא למעלה, לכן 'נפלאותיך' שאנו מחדשים, דהינו רפואה ופרנסה וכל דבר, ו'מחשבותיך' דהינו סודות התורה, 'אלינו', אנחנו יכולים לעשות הכל. וזהו שאמר הפוסק, שאמר הקדוש ברוך הוא למשה רבנו 'ואתה תצוה' – לשון צוה, הוא נופל על השפעות ברכה ורחמים,

גלגול נח ושת, וזה רמז 'נחשת' – 'ואתה', רצה לומר נח שת ואתה, עד כאן דברי. והרב שפתי כהן על התורה כתב, שמזה נקח מוסר גדול שלא לקלל עצמו, כי אפלו משה רבנו עליו השלום שמסר נפשו להצלת ישראל, ועם כל זה עשה רשם בצד מה שלא נזכר שמו הקדוש בפרשה זו, וזה רמז הפתוב, 'ואתה תצוה את בני ישראל' מה ארע לך באמירת 'ואם אין מחני' ותזהירם שלא יקללו עצמן כלל.

וְרַבִּי דְרָכּוֹ אֶפְשָׁר לְרַמְזוֹ בְּמָה שֶׁכָּתַב הַרֵב שִׁפְתֵי כֹהֵן ו'ל' עֲצָמוֹ פְּרִשְׁת חֲקַת דְּמַפְנֵי שְׁאֵמֵר מִשֶּׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אִם נִטְמָא בְּמָה יִהְיֶה טְהָרְתוֹ לְכֹף הִיָּה טְמָאָה בְּכֹהֲנִים, וְאִי לֹא אָמַר זֶה לֹא הִיָּה טְמָאָה בְּכֹהֲנִים, עֵינֵי שָׁם. וְזֶה הַרְמָז, כִּפִּי הָאִמּוֹר נַח שֵׁת – וְאַתָּה, שֶׁהֵם מִשֶּׁה וְגַלְגּוּלָיו, וְלֹא נִזְכָּר בְּפִרוּשׁ הַגַּם שֶׁהִיָּה לְצַרְף גְּדוּל לְהַצֵּלֵת יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוֹ הִכִּי בְּצַד מָה נִתְקַיֵּם כִּי שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּפִרוּשׁ לֹא נִזְכָּר, וְזֶה 'תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' – חֲרָדָה לְבָשׁוֹ מַעֲנֵנִן זֶה וַיִּשְׁאוּ כְּמָה קַל וְחִמָּר שְׁלֹא לְקַלֵּל עֲצָמָם בְּשׁוֹם אִפְּן, וְעוֹד הַגֵּד לָהֶם 'וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ' – רַמְזוֹ לְפָרִשְׁת פָּרָה דְּכָתִיב 'וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדוּמָה', שְׂאֵם לֹא אִמְרָת אִם נִטְמָא בְּמָה יִהְיֶה טְהָרְתוֹ לֹא הִיָּה טְמָאָה בְּכֹהֲנִים, וּשְׁפִתִים זֶה יִהְיֶה לְזַכְרוֹן תְּמִיד שְׁלֹא לְפַתַּח פִּיו וְשְׁלֹא לְקַלֵּל:

שְׁכִינְתָא שְׂרָיָא (סנהדרין ט:), וְאַפְלוֹ בַּעַת הַמְצַטְרֵף לְדַבֵּר אֶל אָדָם אַחַד יַחֲדֵי וּלְלַמְדוֹ מוֹסֵר, יֵשׁ גַּם כֵּן עֲצָה לְזֶה, שֶׁיִּדְבַּר הַצַּדִּיק דְּבָרָיו לְכָלֵּלוֹת בְּחִינַת שְׂרָשׁ מְקוֹר נִשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, וּמְדַבֵּק הַצַּדִּיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאוֹר הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל יְדֵי זֶה יוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ לְכָל אַחַד וְאַחַד מִהַעוֹמְדִים לְפָנָיו דְּבָרֵי מוֹסֵר הַשִּׂיכִים לְכָל אַחַד לְפִי בְּחִינַת נִשְׁמָתוֹ וְהַכְּנָתוֹ וּלְפִי הַמְצַטְרֵף אֵלָיו בַּעַת הַהוּא.

וְדָבָר זֶה מְרַמְזוֹ כֵּאֵן בְּפִסּוּק 'וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', כִּי מִשֶּׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הִיָּה מְבִיט בְּאַסְפֵּקֵי הַמְּאִירָה בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים, וְהִיָּה בְּמִדְרַגָּה רַם וְנִשְׂא מְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל, וְאִיךָ יִדְבַר עִמָּם לִירַד מִמִּדְרַגְתּוֹ הַרְמָה חֵס וְשְׁלוֹם עַל יְדֵי הַדְּבּוֹר שֶׁיִּדְבַּר עִם אֲנָשִׁים שְׂאֵינָם יִקְרִי הַעֲרָף כְּמוֹהוּ, לְזֶה אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא 'וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' – הִיָּנוּ עֲצָה שְׁיִיכַל לְדַבֵּר וּלְצִוּוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְצוּוֹת ה', וְהִיָּנוּ בְּאִפְּן זֶה 'תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', 'אֵת' הִיָּנוּ הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כִּנּוּדָע מְסַפְּרִים הַקְּדוּשִׁים, וְזֶהוּ 'אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', לְצִוּוֹת וּלְחַבֵּר בְּמִקּוֹר שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה וְכֵה תְּדַבֵּק:

נחל קדומים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א
 שְׁמוֹ שֶׁל מִשֶּׁה רַבְּנוֹ הַזֶּכֶר בְּפִרְשֵׁתֵנוּ
 רַק בְּרַמְזוֹ / לִימוּד מוֹסֵר
אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו'ל' (וזהו ח"ג רמו) שְׁלִפִי
שְׁמִשָּׁה רַבְּנוֹ אָמַר 'מְחַנֵּי נֹא' (להלן לב
לב) לְכֹף לֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ בְּפִרְשָׁה זֹה. וּבֹא וּרְאֵה
שֶׁהַגַּם שְׁלֹא נִזְכָּר בְּפִרוּשׁ, נִזְכָּר הוּא וְגַלְגּוּלָיו,
כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרֵב מְגַלָּה עֲמֻקּוֹת, מָה כְּתִיב
לְמַעַלָּה (סוף פִּרְשָׁה קוּדְמַת), 'נַחֲשֵׁת' – וְאַתָּה,
וְהַרְמָזוֹ כִּי מִשֶּׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הִיָּה

באר מים חיים

רבי חיים מצ'רנוביץ זיע"א
 עֵקֶר עֲבוּדַת הַשֵּׁם כְּשֶׁהִיא מוֹתוֹף יִרְאֵת
 הַרוממות וְאַהֲבָה
הַעֲבוּדָה שְׁאָדָם עוֹבֵד לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עֹבֵר פֶּתַח הַעֲנֻשׁ אוֹ עֹבֵר קִבְּלַת
שְׂכָר בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, בְּעֵשָׂה
אוֹ בְּלֹא תַעֲשֶׂה, אֵינֶן זֶה עֲבוּדָה הֲרָאוּי, כִּי
אֵינֶן זֶה עֲבוּדָה לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אִם

הכל ברוך הוא, ולהללו ולשבחו ולספר הודו בכל מאמצי כחו עד מצוי טפה אחרונה מדם הנפש, ויקנה בנפשו בחינת אהבה רבה עזה ועצומה אליו עד אשר תכלה לבבו ותבער באש להבה אכלה סביב לעבדו באהבה, ולא יעכבנו גשם ושלג, לא גוף ולא ממון ואשה ובנים, ויעזב את כל אשר לו מבית ומחוץ.

ואהבה הזאת שורפת בכחה כל בחינות התאוות אחרות, כי היא אש אכלה אש... ומגיע ממילא לקברות התאוה, שכל התאוות נקברין אצלו ואין מעלה לבו עליהם כלל, ותמיד לבו בוער ועולה ומלהיב לשרשו ולברך בשמו בכל אות נפשו באמת. וסוף ותכלית כל העבודות הוא האהבה השלמה הרצויה לפני מי שאמר והיה העולם, רק היראה הוא קדם, והאהבה היא תכלית כל המאורות והשמחות...

ועל זה אמרו חז"ל (יומא כד:) בפסוק (במדבר יח ז) 'עבודת מתנה אמת את כהנתכם' וגו', 'עבודת מתנה' ולא עבודת סלוק (יומא כד:), כי אהבת אמת נקרא 'עבודת מתנה', שעובד להקדוש ברוך הוא מפני שאוהבו אהבה עזה בלבבו ואינו מצפה לשום שלום שבר על זה ולקבל פרס מאת אדוניו, רק במתנה גמורה לאדוניו מאהבה. או אפשר 'עבודת מתנה', שמכונן בזה לתת מתנה ודורון להקדוש ברוך הוא שיקבל נחת רוח מזה, והאדם מחיב למסר נפשו על זה, על שזכה לתת מתנה למלך אדיר גדול ונורא בזה, אשר לו תבל ומלוכה וחפץ לקבל מתנה מגווש עפר אדם כמוהו, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים כה א) 'אליך ה' נפשי אשא', וכמו שפרוש הרב האלשיך בזה. או אפשר 'עבודת מתנה', שנוחשב בעיני העבודה אשר יזכה לעבד להקדוש ברוך הוא למתנה גדולה רבה עזה ועצומה מה

את עצמו עובד לקבל פרס, כמו שמיגע עצמו בהכלי עולם הזה לקבץ מאכל לפיהו, או שירא לנפשו מענש ונזקה כמה שהזיהרו הבורא, וזה אינו יראה מהבורא כי אם מעצמו שלא יגיענו מרה באחרונה.

ועקר העבודה שעובד אדם להבורא, הוא בבחינת יראת הרוממות ואהבת האמת, שהוא פאשר מבין בגדלת יוצר בראשית ברוך הוא, פאשר האריכו חכמי המוסר, וגם אנחנו דברנו כמה פעמים ולא נפיל. ועל ידי הבנתו לפי פח שכלו וערך חקמתו בגדלתו ברוך הוא וכבודו וחדר קר תפארתו וכבוד הדר מלכותו וממשלתו בכל העולמות כלם, ורבויו העולמות העומדים לפניו עד אין מספר, ובכל עולם ועולם נמצאים אלפי אלפים רבוא רבבות פתות פתות מלאכי השרת ושרפי אש, וחיות הקדש וכרובים לוקטים, אראלים, אישים, עירין קדישין, וכלם עומדים ומצפים משתוקקים ומתאוין וחומדין ונכלה חיותם לומר, מתי יגיע העת והעונה שנוכל לשרת את פני אלהינו שאין קץ ושעור וערך לכבוד הדר זיו קרו ותפארתו וחקמתו פי גדלה עולם מהכיל, ומכל אלה לא בחר הקדוש ברוך הוא לעבד לו לקבל נחת רוח ממנו, כי אם מאדם אשר על הארץ, פלי ריק מלא בושה וכלמה, חסר דעה, בשר ודם עומד לפני תמים דעות ברוך הוא. ותתקף פל עליו יראה ופחד ורתת ורעדה ונחלתה, בזוכרו מי הוא ולפני מי הוא עומד, ואל מי שרוצה לעשות נחת רוח, ותתקף ישוב לאחור לומר, הרי על כל פנים בי בחר ה' ויאהב אותי מכל החי אשר בעולמות עליונים, ונתן לי בחר הפבור שלו לעטרו ולענדו להכתירו בכתר מלכות אשר לו, מיד יכמה בשרו ויצא נפשו ויכלה חיותו לילף להתקרב ולשרת אותו ולעבדו בלבב שלם, ולהכתירו בכתר המלוכה על ידי מצוות ומעשים טובים ותפלה בכונה, שהם כתרי כתריו לקונה

והגה כמו ענין השושבינים על דרך משל שאין זה אלא בשעת החתונה, פי משם ואילך אין צריכין עוד לשושבינים, כף הגה שושבינות של אהרן הוא בכחנית 'ביום חתנתו וביום שמחת לבו' (שה"ש ג יא), והוא שמחה של מעלה המתגלה בנשמות ישראל לשמח לבם בה' השוכן בתוך תורתם ועבודתם שצריך להיות בשמחה כמו שפתיב (דברים כח מז) 'תחת אשר לא עבדת וגו' בשמחה' כו'. ושמחה זו היא באה על ידי אהרן, ובשמחה זו הוא שושבין. והענין, כי הגה שמחה זו הוא מחמת אור אין סוף ברוך הוא מקור החיים מקור התענוגים המלבש במצות... שלכן נמשלים המצות לגרות, כמו שעל ידי שמדליקין את הגרות נתמלא הבית אור וזיו, כף על ידי עשית המצות נמשך זיו בגן עדן... לכן כתיב 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל', יותר 'מרב כל', כי רב כל' הם תענוגי העולם הבא, והמצות צריך להיות בשמחה יתרה מהם, והוא באשר ישם אל לבו כי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבת מעשה ידיך כו', פרוש 'בשמים ממעל' זה גן עדן העליון, 'ועל הארץ מתחת' זה גן עדן התחתון, אין השבח בהם אליך אלא שהם בחינת 'מעשה ידיך'. כמו על דרך משל שמשבחין את האדם במעשה ידיו איך שהוא כותב גדול או שמציר ציור נאה, שהשבח הזה אינו נגע לחכמתו ולא למהותו ועצמותו. כף כל השבח וההליל שנגמשך בגן עדן לנשמות להתענג על ה' בהשקלתם והשגתם, אין השבח הזה אלא בהמשכת מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא לכד שבגה יש להם השקלה והשגה, והינו זיו הנמשך מן המצות שנקרא מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא, כי באתערותא דלתתא בקיום המצות למטה אתער דלעילא, הקדוש ברוך הוא מניח תפלין, והקדוש ברוך הוא רופא

שזכהו הקדוש ברוך הוא בזה, והוא מוכן למסר נפשו ורוחו ונשמתו לשמו הגדול והקדוש בעד זה שזכהו לעמד לפניו לשירתו ולכרף בשמו, באשר בארנו בחינה זו באריות כחבורנו (סדורו של שבת שרש השמיני ענף ב), וממילא בזה תמיד יחפץ וישתוקק לעבד עוד ועוד ולא ייעף ולא יגע, כי עושהו בכל מאמצי כחו ואהבת לבבו, אכל לא עבודת סלוק שנפשו תפצה להניח העבודה ולא יעבד אם לא שירא לנפשו מענש או מצפה לתשלומין, אכל בעבור העבודה גופא היה מסלק נפשו מזה, וזה נקרא עבודת סלוק... והפתיב אומר דוקא 'עבודת מתנה אמן את כהנתכם', פרוש עבודתכם דוקא עבודת מתנה אני חפץ ולא עבודת סלוק. והגה נודע שמלת 'אתה' רומז אל החסד, שהוא האהבה הגדולה, כמו שאומר הפתיב (תהלים קי ד) 'אתה כהן לעולם', כמו שאיתא כמה פעמים בדברי הרב ז"ל (ועיין בכונת ברוך אתה שבברכת המצוות וברכת הנהיין), ולזה אמר הפתיב 'ואתה תצוה את בני ישראל' – כלומר שהצווי לבני ישראל היה שיהיה להם בחינת 'אתה', שהוא בחינת האהבה הגדולה והעצומה:

תורה אור

רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א

יתבונן שבכל מצוה עמד לפני הבורא יתברך וישמח בזה יותר מכל חיי העולם הבא

הגה אהרן שושבינא דמטרוניתא... כמו על דרך משל חתן וכלה שצריכין שושבין לילך עמהם לפי שאי אפשר להם לילך בעצמם מחמת הבושה וצריכין סעד לתמכם, כף להיות התפללות נשמות ישראל במקורם באור אין סוף ברוך הוא אין להם כח מצד עצמם רק על ידי בחינת אהרן שהוא שושבינא דלהון.

לזה הוא 'והאיש משה ענו מאד' וכו' (במדבר יב ג). וזהו נמי 'ויקחו אליך דיקא, בכלל ענותנותך וכו'. וזהו 'פתית למאור' של תורה, ותורה אור' וכו' (משלי ו כג). גם 'להעלת נר תמיד' – על דרך 'כי נר מצוה' (שם), ודהינו, שעל ידי מדת הענוה הוא לומד תורה לשמה, שבכללה הוא גם כן על מנת לקדם לשמר ולעשות, וזהו 'להעלת נר תמיד', דהינו 'תמיד' לומד, בכדי גם כן לקדם מצותיה הנקראות 'נר' וכו'.

גם ראשי תבות 'נר' הוא רפ"ח גי' צו"ץ, דהינו, שעל ידי תורה כזו שהיא לשמה, מתבררים ועולים להם הרפ"ח גי' צו"ץ הקדשה מתוך הקלפה, 'זאת התורה לעלה' וכו' (ויקרא ז לו). גם 'פתית למאור', דהינו על דרך אין התורה מתקיימת וכו' (ברכות ג:), 'אדם כי ימות באהל' וכו' (במדבר יט ד), וזהו 'פתית' לשון כתישה וכתיאת וקבלת היסורין, בשביל התורה הנקראת 'אור' כנזכר, שעוד בה גם כן אין האור נכר אלא מתוך החשף, שפרושו הוא כמו אין התורה מתקיימת וכו', שבה גם כן נודבדב החמר והגשמי עד שחזר לו לךמות רוחני, פידוע על פסוק 'כי מלאך ה' צבאות הוא' וכו' (מלאכי ב ז), וזהו נמי רמז הנמצא בצרוף של 'פתית למאור' תורת מלאכי' וכו', פיו כלפיד אש, שלהבת לבת אש עולה מעלה מעלה פעולת תמיד, וזהו 'להעלת נר תמיד', שהיא נמי פעולת תמיד, כהיא 'וינשלמה פרים שפתינו' (הושע יד ג) פידוע וכו'.

גם 'נר' ראשי תבות ר"ח גי' חו"ח, נ"ח רוח, רפ"ח גי' צו"ץ, ג' פ"ש רוח נשמה, הכל פרמזו לעיל וכו', וכן 'נר' במלוי פנה נו"ן רי"ש גי' מטר"א תר"ג עם ג' נפ"ש רוח נשמה פידוע מתקונים וכו' (תיקון' תיקון כא מט:), וכנזכר על פסוק 'כי נר מצוה ותורה אור' וכו', וזהו 'להעלות נר תמיד' דו"ק ותשפח וכו'.

חולים ומכרף השנים ומכלכל חיים בתוך כו'. ומזה נמשך הזיו בגן עדן להתענג על הו"ה בהשכלתם והשגתם בהמשכה זו... והנה להיות גלוי שמחה זו מאור אין סוף ברוך הוא בנפש האדם, הוא על ידי אהרן שהוא המדליק את הנרות להיות בחינת אורה ושמחה, כי אהרן הוא משבעה רועים המפננים וממשיכים לכללות נשמות ישראל מלמעלה מאור אין סוף ברוך הוא, ואהרן הוא הרוצה ומפנס וממשיך לכללות נשמות ישראל בחינת אורה ושמחה הנ"ל. ובהמשכה זו יש ב' בחינות, 'ערוך את הנרות' (ויקרא כד ה), ובהעלת אהרן את הנרות' (שמות ל ח), 'ערוך' להיות ערוכה ושמורה בלב ונפש האדם בזכרו על ה' אלהיו בעמקות הדעת מעמקא דלבא ביגיעת הנפש בהתבוננות בגדלת ה' פאשר תוכל נפשו שאת. ובהעלת' היא המשכות השמחה הבאה מלמעלה להעלות את הנפש ולקשרה באלקים חיים הוא חיי החיים ברוך הוא מקור החיים ומקור התענוגים שלמעלה מעלה מהשתלשלות למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת וכו'. 'מערב ועד בקר', פי ברישא חשוכא והדר נהורא, שמאיר בנפשו אורה ושמחה בה' מעט מעט מתוך החשף:

ויקחו אליך שמן זית זך פתית למאור להעלת נר תמיד (כו ט)

פתח האהל

רבי דוד אביחצירא זיע"א

על ידי מדת הענוה זוכה האדם ללמד תורה לשמה, להזדבדב ולהעלות הניצוצות

'פתית למאור' – דהינו שעל ידי הענוה שהוא פתית ונדרס פאסקפה פידוע וכו', זוכה לכתור תורה הכלול וכו', והעד

תאנה נפשו רחמנא לצלן עברות קלות וקמורות, נעשה לו מזה בגד מכער ומטנף שבו מתלבשת נפשו בצאתה מן העולם הזה... אכן בשובו בתשובה בלב נשבר ונדכה, מפת תשובתו גם כן שמקבל עליו צער תשובה ודיניה פידוע, מפשיטין מעליו אותו הלבוש העכור והמטנף, והינו לומר גם כן שמאליו ומעצמו נמס בו ונאבד לגמרי, וכההיא ו'תשליך במצלות ים כל חטאותם' וכו' (מיכה ז ט). ומה גם לו תחת הרע קונה הטוב, מלבוש טוב בכח מעשיו הטובים, שבו מתלבש ומקבל פני שכניה כ"בכו"ל, והינו פסוק הנזכר 'ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות' וכו' (זכריה ג ד). וזהו 'ועשית בגדי קדש' – אחר שובך בתשובה שלמה, ממילא אתאי הסרת ותליצת ואבוד בגדים הצואים שהיו לך קדם שובך כנזכר וכו', שעוד לך גם כן בכח תשובתך הנזכרת 'ועשית בגדי קדש' שבהם מתלבש נפשך ותתראה לפני מלכי המלכים. והינו 'והלבש אתך מחלצות' – על ידי תורה לשמה וקיום מצותיה נעשה לך ממילא בגדי קדש וכו'. 'לאהרן אחיך' – דהינו לאור המאיר שבהם נפש רוח נשמה פידוע, שהיו רחוקים ממך בעת חטאך, וילעת עתה בכח תשובתך תזרו לך אחיך ורעיך, כההיא 'למען אחי ורעי' וכו' (תהלים קכב ח). לכבוד ולתפארת – לעמת מעשה המצות, דהינו בגד הנעשה בפעל בכח עשית המצות שבו מתלבשת נפשך בגן עדן התחתון, וזהו 'לכבוד' וכו'. 'ולתפארת' לעמת בגד המפאר הנעשה בכונות ובמחשבות המצות שבו עולה הרוח בגן עדן העליון, פידוע (קה"ר ט ט א) על פסוק 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים' (קהלת ט ח), שכן עלה בזכרוננו ממורנו הרב משה אלשיך זכרוננו לברכה וכו':

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך (כח א)

אור החיים

רבי חיים בן עטר זיע"א

תכלית היסורין לקרב כל חלמי נשמת האדם לבורא יתברך

על ידי חטא האדם, תתרחק בחינת ענף נשמתו ש'כנגד אותו ענף שבו חטא משורשו, הגדול כפי גדלו והקטן כו', והנה באמצעות ההפצרות שהפציר בשליחות ה' גרם להתרחקות ענף אחד מענפי נשמתו משורשו, והגם פי ה' הענישו, אף על פי כן, כל עוד שלא יקבל הענף, הפגם עומד במקומו, והרחוק עודנו מרחק. לזה בשעת תכלית הדבר הודיעו פי בזה? הנה מתקרב הרחוק, והוא אומרו 'ואתה הקרב אליך', פרוש הקרב לעצמך, פרוש לבחינתך שרחוקה באמצעות החטא ההוא, ונתפגן ה' להודיעו פי זה תקונו. ומזה אני משכיל על דבר שאמרו ז"ל בסוף ברכות (נד). תיב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה וכו', ומפרש בגמרא (סו ס:) לקבל הרעה בשמחה כשם ששמח בטובה, עד כאן. והנה הדבר קצת בעיני רחוק. ועל פי הדברים האמורים בענין, הנה היסורין הם מקריבין ענפי הנשמה שהיו רחוקים משורשם, שאין לה רע וזר כעזבו את ה' אלהיו, ובאמצעות היסורין תקרב הרחוק, ועל זה ישמח לב המשכיל:

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת

(כח ב)

רישא וסיפא

רבי דוד אביחצדא זיע"א

על ידי התשובה זוכה האדם להסיר הבגדים המטנפים וללבש בגדי קודש בעוד אדם הוא עומד ברשעו והולך בשרירות לבו לחטא לו בכל אשר

שְׂרָמוֹז בְּאַרְגָּמָן, יִזְהַר מִן הָאֶסוּר וְיִשְׁמַר
לְקַיֵּם הַמִּצְוָה:

שְׁתֵּי כִתְפֵת חֲבֵרֶת יִהְיֶה לוֹ אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו
וְחֹבֵר, וְחֹשֵׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כִּמְעַשְׂהוּ מִמֶּנּוּ
יִהְיֶה זֶהֱב תְּכֵלֶת וְגו' (כח ז-ח)

פִּיתוּחֵי חוֹתֵם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

מעלת השתיקה כשהיא לשם שמים

בא לרמוז דְּצִרְיָךְ לְהִרְבּוֹת בְּשִׁתְּיָקָה יוֹתֵר
וְיוֹתֵר, וְיִחְשַׁב כְּאִלּוּ שִׁפְתָיו תְּפוּרִים
וּמְחַבְרִים זֶה בְּזֶה. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר שְׁתֵּי
'כְּתֻפּוֹת', אוֹתִיּוֹת 'תְּכֵפּוֹת', מִלְשׁוֹן תְּכִיפָה
שֶׁנִּקְרְאוֹת בְּלִשׁוֹן מִשְׁנֵה תְּפִירָה. דְּהִינּוּ, יִחְשַׁב
שְׁנֵי קְצוֹת שִׁפְתָיו כְּאִלּוּ תְּפוּרִים וּמְחַבְרִים
זֶה בְּזֶה:

וְיִחְשַׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כִּמְעַשְׂהוּ מִמֶּנּוּ
יִהְיֶה זֶהֱב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מְשׁוּרָ'. בָּא לְרַמֵּז דְּכָל הַקְדָּשָׁה
וְהַאֲזִינָה שֶׁכְּתֻבָּנוּ שִׁיתְנַהֵג בְּפִי, לֹא יִהְיֶה
מִשְׁפָּה וְלַחֲוִץ לְשֵׁם יִהְיֶה כְּדֵי לְרַמֵּז בְּגִי
אָדָם, וְכִּי הֵלַל יִהְיֶה תְּקוּעַ בְּלִבּוֹ וְיַעֲשֶׂה הַכֹּל
לְשֵׁם שְׁמַיִם. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר וְיִחְשַׁב אֶפְדָּתוֹ
אֲשֶׁר עָלָיו, דְּהִינּוּ, הַמִּתְשַׁבֵּה אֲשֶׁר עָלֶיהָ
תְּלוּי הַפָּה, צִרְיָךְ שֶׁתְּהִיָּה טְהוֹרָה וְזָכָה, וְהִיא
שֶׁתְּכַנֵּן הַפְּגוּמֹת שֶׁאֲמַרְנוּ בָּפֶה. וְזֶהוּ 'כִּמְעַשְׂהוּ',
דְּהִינּוּ, כִּמְעַשֵּׂה הַפָּה מִבְּחוּץ כִּף תְּהִיָּה
הַפְּגוּמָה מִבְּפְנִיָּם, וְכָל עֵקֶר תְּקוּן הַפָּה שֶׁנִּזְכְּרָנוּ
בְּמִתְשַׁבֵּה תְּלוּי, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר 'מִמֶּנּוּ יִהְיֶה'. וְחֹזֵר
וְהִזְכִּירָם זֶהֱב תְּכֵלֶת וְגו', דְּהִינּוּ, כָּל הַפְּגוּמֹת
שֶׁנִּזְכְּרָנוּ בְּלֵב הֵם תְּלוּיִים, וּמִמֶּנּוּ נִתְקַן הַפָּה.
וְכֹּא הִרְמִזוּ זֶה בְּאֶפֶד. אֲפֶשֶׁר לוֹמַר, דְּסִבַּת
זְכִּית אֶתְרָן בְּאֶפֶד בְּשִׁבִיל שֶׁהִיא פִּי,
שֶׁהִיא גִּימְטְרִיא 'אֶפֶד', קְדוּשׁ, וְהִיא רוֹדֵף
בּו שְׁלוֹם וְאוֹהֵב שְׁלוֹם, וְכִמוּ שֶׁאָמַר (מֵלֹאכִי
ב ז) 'כִּי שִׁפְתַי כֹּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְגו':

ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן וגו' (כח ו)

פִּיתוּחֵי חוֹתֵם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

מעלת השומר פיו ולשונו מלשון הרע

ודברים בטלים ומעלת השתיקה

אֲפֶשֶׁר לְרַמֵּז הַפְּסוּקִים הָאֵלֶּה עַל הַפָּה, דְּצִרְיָךְ
הָאָדָם לְשִׁמְרוֹ שְׁמִירָה גְדוּלָה, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים לז יג-יד)
'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים... נִצֹר לְשׁוֹנָף מִרַע'
וְגו'... וְכָל הַחֲקָמִים, רֵאשׁוּנִים וְאַחֲרוּנִים,
מְזַהֲרִים וּמוֹכִיחִים עַל הַפָּה... וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
ז"ל (כד הקמח ערך רשות) אִם דְּבִוֵּר כָּסֶף, שִׁתְּיָקָה
זֶהֱב. כִּי לֹא נִבְרָא הָאָדָם כִּי אִם לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה,
וְעַל זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (יומא
ט:): הַשָּׁחַ שִׁיחַת חֲלִין עוֹבֵר בְּעִשָּׂה... נִמְצִינּוּ
לְמַדִּין דְּדְבָרִים בְּטָלִים אֵית בְּהוּ אֶסְוֵרָא, וְלִשׁוֹן
הַרְע וְנִבְלוֹת הַפָּה אֲכָא בְּרַת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר
דּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים יב ד) 'יִכְרַת
ה' כָּל שִׁפְתֵי חַלְקוֹת לְשׁוֹן מְדַבֵּרַת גְּדוּלוֹת...'

זֶהוּ בְּנִיחַ הַפְּסוּקִים. 'אֶפֶד' גִּימְטְרִיא 'פֶּה',
וְכֹא לְהַזְהִיר שִׁישְׁמְרוּ אֶת הַפָּה שְׁמִירָה
כְּרֵאוּי. וְהַשְּׁמִירָה הִיא שִׁינְיָה בְּשִׁתְּיָקָה,
וְזֶהוּ שֶׁאָמַר 'זֶהֱב', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרָנָם לְבִרְכָה אִם דְּבִוֵּר כָּסֶף, שִׁתְּיָקָה זֶהֱב.
'תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן' – לְרַמֵּז מַה שֶׁכְּתֻבָּנוּ דְּבָרִים
שִׁישְׁתַּק בָּהֶם וּדְבָרִים שִׁיִּדְבֹּר בָּהֶם, וְהֵם
רְמוּזִים בְּרֵאשֵׁי תְּבוֹת 'אַרְגָּמָן', אֶסוּר ר'שׁוֹת
גְּמֵר מ'צוּה נ'כְּרַת. וְזֶה פְּרוּשׁ: אֶסוּר, הֵם
דְּבָרִים בְּטָלִים שֶׁאֶסוּר לְהַתְּעַסֵּק בָּהֶם, שֶׁהִרִי
כְּתוּב 'וְדַבַּרְתָּ בָּם' (דְּבָרִים ו ז) וְלֹא בְּדְבָרִים
בְּטָלִים (יומא ט:), וְאֲכָא אֶסְוֵרָא. ר'שׁוֹת, הֵם
דְּבָרֵי מִשָּׂא וּמִתָּן, שֶׁהִרְשׁוֹת בִּידוֹ לְדַבֵּר
בְּעַסְקֵי מִשָּׂא וּמִתָּן כְּדֵי לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשׁוֹ.
גְּמֵר, הִיא לְלַמֵּד תּוֹרָה. מ'צוּה, הִיא לְהוֹכִיחַ
לְעַם וּלְדַבֵּר דְּבָרֵי מוֹסֵר וְכִיּוֹצֵא. נ'כְּרַת,
אִם מְדַבֵּר לְשׁוֹן הַרְע וְנִבְלוֹת הַפָּה, וְנִכְרַת
הָאִישׁ הַהוּא. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר 'תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן' –
דְּהִינּוּ, תְּכֵלֶת הַפָּה וְעֶקְרוֹ הִיא לְשִׁמְרוֹ מַה

תלוי, אם מעשהו בהם בדחילו ורחימו והתעוררות גדול, ממילא נעשים לו לבושים יקרים ונאים, מאירים ביתרון אור על זולתו שמעשהו בעשיות המצוות רק מצות אנשים קלמדה, הנה בחושבו כזאת בודאי יראה ורעד יבא בו, ויאחו צדיק דרכו לעורר לבו בקרבו לאפוד נשמתו ביום אחריתו, אז טוב לו:

מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח את שתי האבנים על שמת בני ישראל מסבת משבצות זהב תעשה אתם (כח יא)

מבשר צדק

רבי יששכר דב מזלוטשוב זיע"א

השמות היוצאים מאותיות התפלה הם מפתחות ההיכלות של מעלה

אנשי פנסת הגדולה תקנו לנו סדר התפלה, שינדעו ונהינו באיזה אותיות יכולין לפתח חותם של כל היכל והיכל, וידעו השמות שיצאו מצרופי האותיות, וידעו כל השמות של כל היכל והיכל, לכן צריך כל אדם לזהר שלא להבליע חס ושלום איזה אות התפלה, כי הוא כמי שרוצה לכנס לתדר המסגור ונחסר אי זה דבר מהמפתח, אזי בלתי אפשר לבוא אל התדר וכו'. וזהו פרוש הפסוק. 'מעשה חרש' – שהוא אמונת גדול. 'אבן' – דהינו האותיות. 'פתוחי חתם' – לפתח בהאותיות החותם של כל היכל והיכל. 'תפתח את שתי האבנים' – דהינו לפתח החתם בשתי אבנים, דהינו לחבר האותיון וברבין באותיון זעירין. ואז, כשתמסר אלו האותיות וכל דבור מהתפלה, תבגן קדם במחשבה האותיות פנוצר בכמה מקומות, ואז תעלה השמות שיצא מצרופי האותיות. וזהו 'על' – לשון עלית. 'שמות' – דהינו השמות שיצא מצרופי האותיות. 'בני ישראל' – זהו בחינת סבא.

וחשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה וגו' (כח ח)

אור המאיר

רבי זאב וואלף מזיטומיר זיע"א

על ידי עשית המצוות בדחילו ורחימו זוכה האדם ללבוש לנשמתו בעולם העליון

מכאן מעשה המצוה ותורה ותפלה שהאדם עושה ומסגל בעולם הזה, לערף מלאכת מחשבות שחושב בפנימיות מחשבתו לדבק לבו ברוממות עצם וכלתו יתברך, כמו כן עושה לבושין לנשמתו לאפוד ולתקנו בקשוטין נאים ובהירים, והשכל נותן פי בודאי אינו דומה מי שעושה המצוה בדחילו ורחימו ומעשה חושב לרמז בעליון בעולמות עליונים, אשר לכלם יש להם מקום מוצא באורות עליונים, אזי הלבושים והקשוטין שמאפדין נשמתו ממעשה חושב ומחשבתו הטהורה והנקיה, הטה גדולי הערף רב בכמות, מאירים ומזהירים מהעולם ועד העולם, לא כן מי שמעשהו בלא חכמה ותבונה כי אם מצות אנשים קלמדה, ומעשה אבות יעשו בנים בלי דחילו ורחימו והתעוררות הנפש, ידע נאמנה שרשמו לא נכר למעלה אפס מעט מן המעט, והכסיל הזה בחשף הולך ואין נגה לו, וערם ישוב שמה, ערם בלא מצוות, וערם בלי לבוש ממעשה חושב פנימיות מחשבתו.

ולזה בא התורה ללמד לאדם מוסר השכל, לדעת מה יעשה ישראל ומה יחשב בעשיות מצותיו, לעשותם בהתעוררות והתלהבות אל. 'וחשב אפדתו אשר עליו' – כלומר זאת יחשב האדם תמיד, לבושין וקשוטין אשר עליו למעלה בעולמות עליונים, שמאפדין את נשמתו בכואה לעולם עליון, הכל נעשה 'מעשה חושב' פנימיות מחשבותיו בעת עשיות המצוה, וזהו 'ממנו כמעשהו יהיה' – כלומר ממנו ומעשהו דיקא, שבו

דעהו' (משלי ג ו), ויהיה לבו שלם עם
הבורא ותברך שמו:

ולא יזח החשן מעל האפד (כח כח)

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א
החשן והאפוד הם פיו ולבו של האדם
ועליהם להיות שוים

'הגה מפרשי התורה מונין אותו בכלל
התני"ג מצוות שחייב כל אחד
מישראל לקיים תמיד, פי ידוע שהתורה
היא נצחית ונוהג בכל אדם ובכל זמן.
גיש לפרש בזה לפי עניות דעתי מה שחנני
ה' ברחמי וברב חסדיו איך שמצוה הזאת
היא נוהג בזמן הזה גם כן, כי החשן
היה על לבו, ו'אפד' הוא מספר פה, וזהו
'ולא יזח החשן' – הינו הלב, 'מעל האפד'
– הינו מעל הפה, שיהיה פיו ולבו שוים
ולא יהיה חלוק לבו מפיו:

ועשית את מעיל האפוד וגו' והיה פי ראשו
בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג כפי
תחרא וגו' ועשית על שוליו רמני תכלת וגו'
ופעמני זהב בתוכם סביב, ונשמע קולו בבאו
אל הקדש וגו' ובצאתו ולא ימות (כח לא-לה)

פני דוד

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א
פסוקי האפוד מרמזים על הצדקה
הראויה ושקרה

כתב רבנו אפרים בפרושו כתב יד: 'את
מעיל האפוד' – צדקה, שנאמר
'ומעיל צדקה יעטני' (ישעיה סא). 'והיה פי
ראשו בתוכו' – שיעלים הצדקה ולא
יתפרסם, שנאמר (משלי כא) 'מתן בסתר יכפה
אף'. 'שפה יהיה לפיו' – פלומר אף על

ומפרש הפסוק, כשמתפלל בזה הפונה
רוצה לומר, אז תוכל להסיר
הבחינת דינים. וזהו 'מסבת' – לשון 'הסבי'
עיניך מנגד' (שיר השירים ו ה), דהינו לבטל
וילהסיר ה'משפצות זהב' – דהינו 'זהב'
מורה על בחינת דינים, והינו שתסיר
ותבטל בחינת דינים. 'תעשה אותם' –
דהינו בעשיתך פנ"ל תוכל לבטל הבחינת
דינים, ויהיו כל העולמות ממלא ברחמים
גדולים, אמן:

ועשית חשן משפט וגו' כמעשה אפד תעשנו
(כח טו)

דברי יחזקאל

רבי יחזקאל משינאוה זיע"א
צריך האדם לכוון במעשיו הגשמיים
לשם שמים

התורה מרמז לנו דרך לעבודת הבורא
ברוף הוא, אשר האדם יתנהג
בדברים החמריים על פי התורה, ולקדש
עצמו במתן לו, ולא ינהג את עצמו כהפקר
חס ושלום באברים החמריים, לעשות ולאכל
מה שלבו חפץ, וידמה שקר בנפשו שלבו
שלם עם אלקיו, דאי אפשר זאת, כי הלב
נמשך אחר התנהגותו באברים החמריים,
דאי אפשר שיהיה לבו שלם עם ה' ברוף
הוא, באם אברי החמר מתנהגים בהפקר
חס ושלום.

וגודע דהאפוד הוא לבוש מאחוריו ממתנים
ולמטה, שמהם איברים חמריים.
וחשן הוא לבוש ותכשיט נגד הלב שהוא
אבר רוחני שבאדם לחשב במשפלות. וזהו
שאמר הכתוב שהחשן שהוא נגד הלב
'כמעשה אפד תעשנו', הינו כמו הרגלו
והתנהגותו באברים החמריים, כמו כן יהיה
הלב נטוי, לכן יעשה אדם כל דבריו
בעניני הגוף לשם שמים לקיים 'בכל דרכיך

(מ.א.) 'נצר לשונך מרע' (תהלים לד יד) מאכילת אסור, ואף בהתור צריך האדם למעט שלא לאכל רק ההכרח, והמתור יחרים, כמבאר כל זה בספרים הקדושים, והוציאו זה ממקרא קדש שלפנינו:

יודאים בשפה

רבי ראובן מדרגות זיע"א

ארבע מדרגות זו למעלה מזו בכונת התפלה / משל מהחפץ לבוא להיכל המלך

עין באלשיף שמפרש מעשה המעיל על קדשת הפה, עין שם, גם אני אלף בעקבותיו. ונראה לעניות דעתי שהתורה מרמז לנו גדל מעלת האדם בדבורים שלו בתורה ותפלה, וטרם אפרש נראה לומר מוסר גדול לאדם שיבקדש הפה, על פי משל.

מלך גדול, הדר ברום מעלה, ודרך בני אדם שיש להם צורך לבקש דבר מאת המלך, ואין דרך לבוא אל המלך פתאם, ועשה בחדרו ברום מעלה פעמון ובו קשור חבל גדול, והחבל הולך דרך כל החדרים עד שמגיע למטה בארץ, וכל מי שיצא לבוא אל המלך מושך בחבל למטה והפעמון משמיע קול בחדר המלך, ואז מצוה המלך לפתח לאיש שהוא שבא אל המלך לבקש צרכו, והמלך משקיף בעד החלון איך יתנהג האדם בבואו למשך בחבל להשמיע קול בחדר המלך, משכיל מעוט צרכו וגדל רוממות המלך, והולך ומושך החבל באימה ובראה, ומושך מעט, רק כדי להשמיע קול בחדר המלך שיפתחו לו, ואז כשהמלך רואה גדל השפלות האדם ומוראו, אז מצא חן בעיני המלך ונותן לו חפצו.

אדם אחר הצריך אל המלך, והולך בגאונה ומושך בחבל, ואף על פי כן פותח

פי שעשה צדקה בסתר הקדוש ברוך הוא מפרסמה לכל. שפ"ה גימטריא שכינה.

'מעשה אורג' – מה אורג זה כל נימא ונימא מצטרפת לבגד גדול כך הצדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול, שנאמר (קהלת ז) 'אחת לאחת למצוא חשבון'. 'כפי תחרא' – שנאמר (ישעיה ט) 'וילבש צדקה בשיריין', מה השיריין הזה כל קליפה וקלפה מצטרפין לחשבון גדול כך כל פרוטה וכו'. 'לא יקרע' – 'פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד' (תהלים קיב).

'שוריו' – אלו העניים וכו'. 'רמוני תכלת' – 'כי תראה ערום וכסיתו' (ישעיה נח). 'ופעמוני זהב בתוכם' – שיתן לתוך קפה של צדקה שלא ידע למי נותנה והמקבלה אינו יודע ממי קבלה. 'ונשמע קולו בבואו אל הקדש' – 'והלך לפניך צדקה וגו' (שם). 'ובצאתו ולא ימות' – ובצאתו מהעולם הזה לא ימות מיתת גהנם. דבר אחר, 'ובצאתו' לדרך יתן צדקה, שנאמר 'והלך לפניך צדקה', וכתיב (תהלים פה) 'צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו':

והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע

(כח לב)

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

שמירת הפה בדבור ובמאכל

'שפה יהיה לפיו סביב'. פרוש, שהאדם צריך לשמר פיו ולשונו מרע, ולעשות שפה וגדר סביב לפיו, שלא לדבר אף דבר הרשות, רק מה שהוא הכרח גדול, ומכל שכן שצריך האדם לשמר מצרות נפשו, בשמירת פיו מאסור, הן בדבור והן באכילה ושתיה, על דרך הזה הקדוש (ח"ג

(כמדבר יב ח) 'פה אל פה אדבר בו', רצה לומר השכינה נקראת 'פה' פנודע, 'אל פה' של משה רבנו עליו השלום 'אדבר בו'. ונודע שהקדוש ברוך הוא נקרא ראש, שהוא ראשון לראשונים, פנודע מזהר הקדוש (ח"ג קפז) על פסוק 'החכם עיניו בראשו' (קהלת ב יד) הוא הקדוש ברוך הוא. וזהו שאמר 'נהיה פי ראשו' – (הוא הקדוש ברוך הוא), 'בתוכו' – רצה לומר שיראה אדם לקדש עצמו שבשעת דבורו יצמצם הקדוש ברוך הוא בה... וזה 'נהיה פי ראשו' – הוא הקדוש ברוך הוא, 'בתוכו' של האדם. ומפרש הפסוק, 'שפה יהיה לפיו' – רצה לומר 'שפה' היא השכינה שנקראת בן, וכן עולה 'שפה' מספר שכינה (תיקון תיקון א סב), 'יהיה לפיו':

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה' (כח לו)

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

ברור הניצוצות שבכל דבר הוא על ידי אמונה

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין לו) חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, וחייב לתקנו. ומהו התקון, הענין הוא כף, שיראה שיצלה כל הניצוצות שבכל דבר... אף כיצד יכילין להעלות ניצוצות להשם ותברך, העצה הוא כף, כשיסתכל בדבר מה, תכף יאמין באמונה שלמה שיש בדבר הזה אותיות וניצוצות... וממילא כשיש לו עין כזה, כשיסתכל בדבר מהעולם בנודאי נתעלין הניצוצות, כמו שכתוב 'ועשית ציץ זהב טהור', 'ציץ' מלשון הסתכלות (מלשון 'ציץ מן התרפים'), כשהוא טהור פנ"ל באמונה ובחכמה, אז 'ופתחת עליו פתוחי חתם' – הינו שתפתח על ידי עין כזה

לו המלך, רק אינו מוצא חן כמו הראשון. אדם אחר מושך בחבל וצריך אל המלך, ובשעה שמושך מדבר עם אדם אחר, והמלך רואה שמושך בחבל כדי לדבר עם המלך ולבו בל עמו, ואז אין המלך פותח לו כלל, כיון שלבו רחוק מן המלך. אדם אחר שאין צריך כלל אל המלך, רק במרד ובמעל מושך בחבל ומשמיע קול בחדר המלך, והמלך מבין כל זאת, ואז קצף המלך עליו ומסרו בסיורין קשים על שנהג קלון בחבל המלך והשמיע קול בחדר המלך ללא צורך כלל.

הנמש"ל מוכן, פתיב (דברים לב ט) 'יעקב חבל נחלתו', והאדם בדבורו משמיע קול בהיכל המלך העליון על ידי חבל נשמתו ורוחו ונפשו, ובדבריו מנענע כל העולמות... ונחלקים בני האדם לארבע פתות פנ"ל, פת אחד קדם בואו לדבר אל המלך משכיל גדל שפלותו ורוממות האל ותברך, ואם בן פותחין לו היכלות עליונים ושומעין קולו ונותנין לו שאלתו. פת שני שהולך בגאווה, ואף על פי כן פותחין לו, רק אינו מוצא חן, רק דנין אותו בהיכל העליון אם ראוי לתן שאלתו. פת שלישי, שמדבר ומושך בחבל נשמתו, וחושב בדבר אחר ואין נותן לבו לדבורים שמדבר, לזה אין שומעין שאלתו כלל. פת רביעי, שמדברים דברים אשר לא פדת, כמו רכילות ולשון הרע ומסירות רחמנא ליצלקן, נמצא שמנענע כל העולמות ונהג בהם קלון, על אדם זה יש קצף גדול.

וכשישכיל האדם משל זה, יראה איהו קדש פיו בדבוריו אל המלך, והבן היטב. רק כשמקדש אדם פיו ומדבר בתורה ובתפלה ברחילו ורחימו, אז נעשה נפשו ורוחו ונשמתו מרובה לשכינה על ידי הדבורים, וכביכול השכינה מצמצם ומדבר בתוך האדם, כמבאר בפנים. וזה היה מדרגת משה רבנו עליו השלום שגאמר

קהלת משה

רבי משה מקוניניץ זיע"א

כשהאדם חזק כחומה ומתלהב
בחמימות ובאש קודש העבדות נחקקת
על לבו

חוקתם הוא אותיות חומ"ת, גם הוא לשון חמימות והתלהבות, רוצה לומר שצריך העובד להיות חזק כחומה בהעבדות, גם צריך להתלהב בגדל החמימות ובאשין קדישין לעבודת השם יתברך, ואז נעשה צרוף חוקתם, שנחקק העבדות על לבו כחוקתם.

ישעור הכתוב הוא כף, 'ועשית ציץ' – 'הוא לשון הסתכלות, מלשון 'מצייץ מן התרפים', כלומר אף על פי שהסתכלות בהבורא ברוך הוא הוא טוב מאד, עם כל זה 'זהב טהור' – 'יראה להיות זהב טהור מכל סיג ופגם, ואז ופתחת עליו פתוחי חוקתם' – כנ"ל שתהיה חזק כחומה בגדל ההתלהבות וחמימות בעבודתו יתברך שמו, ויהיה נעשה צרוף חוקתם כנ"ל.

ובגדה יהיה 'קודש לה' – קודש הוא לשון הזמנה, והנה הוא שם הרחמים, כלומר שבה יעשה הזמנה להרחמים שיבואו עלינו כמו בעת מרדכי ואסתר הופיע גדל הרחמים לאבותינו, ובימי מור והדס הושעת בניך כמו כן תופיע עלינו גדל רחמיך המרבים ותושיענו מכל הקמים עלינו ועל כל ישראל עמך בכל מקומות מושבותיהם, אמר כן יהי רצון:

וזו הדבר אשר וכו' לקדש אותם לכהן לי (כט א)

אגרא דכלה

רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א

שתי בחינות בעובדי השם, עבודת
משא ועבודת מתנה

הגדה מתחלה אמר השם יתברך ואתה הקרב וכו' לכהננו לי' (לעיל כח א),

הניצוצות החתומים בכל הדברים ותעלה אותם 'קדש לה':

ליקוטי מהרי"ל

רבי יהודה לייב מקליקוב זיע"א

כח הצדיק לפעל ישועות אף בשלשה
הדברים המסורים ביד ה' בלבד

הגה ידוע דברי רבותינו זכרונם לברכה (תענית ב.) שלשה מפתחות בידו של הקדוש ברוך הוא, של תיה ושל תחיה ושל מטר, והוציאו מהפסוקים המורים על כל אחד ואחד אשר לא נמסרו לשליח. אף קרוב ליראיו ישעו להמציא על ידם ישע ופדות גם בענגנים הנ"ל, פאשר הצדיק בעז צדקו ובעצם יראתו הטהור הבוקע ועולה לרום ציצית צבי תפארת יראת התרוממות עומדת לעד להיות משתמש גם הוא בשרכיטו של מלך, מלכו של עולם לפעל ישועות בקרב הארץ בדברים המיחדים ומזמנים להשם יתברך לבדו, בהיותו ירא ה' יראה הטהורה בלי שום סיג ופסלת, יראת הרוממות.

והגדה ידוע פי זהב מורה על היראה, והיראה מכנה בה, על דרך 'מצפון זהב אהה' (איוב לו כב), והוא נרמז בפסוק זה. 'ועשית ציץ זהב טהור' – תעשה לך ציצית צבי תפארת, יראה טהורה בלי שום פניות וסיג ופסלת, ופתחת עליה פתוחי חוקתם – תוכל לפעל באמצעותה שתפתח בה פתוחי חוקתם, הינו ראשי תבות חיה ת'חיה מ'טר, אשר המה 'קדש לה' דיקא, מוכנים ומזמנים ומקדשים רק לה' לבדו, הוא חלק מלבדו ליראיו הנ"ל לעשות רצונם, וזוכים לעלות במדרגת אליהו ואלישע אשר יהיו משתמשים בשרכיטו של מלך, פעלי מפעלות אלקים בקרב הארץ:

ש'אין פן בעבודת הבורא, מי שעובד אותו, אז הוא שלם בפל, פי 'דורשי ה' לא יחסרו כל טוב' (תהלים לד יא). וזה התענוג של עבודת השם עולה על כלם, פי מי שהוא דבוק בחיות ועבודתו של האין סוף אשר הוא שלם בכל מיני שלמות, ממילא האדם הדבוק בו אינו חסר לו גם פן שום דבר.

וזהו שפתיב 'ומלאה יד אהרן ויד בניו' – רצה לומר שאמר למשה שיראה להביא את אהרן ובניו למדרגה כפי שיהיו דבקים לבחינות הקדושה, ואז יהיו ידיהם מלא כל טוב, פי לא יחסר להם שום דבר כשירגישו נעם ותענוג עליון. ולקף נקרא שמונת ימי המלוואים, פי אז היה השראת השכינה ביניהם והיו מלאים תענוג מחמת הקדושה:

את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (כט ט)

מהר"ש מבעלזא

רבי שר שלום מבעלזא זיע"א

תשובה הן בימי הבחורות והן בימי הזקנה

פרוש 'את הכבש' – לשון נשיאת עון, כדאיתא בגמרא (ראש השנה יז.) בית הלל אומרים 'ורב חסד' מטה כלפי חסד, היכי עבדי, רבי אליעזר אמר פובשו, עד כאן. והינו תשובה, שעל ידה כובש הקדוש ברוך הוא עונותיו של אדם. 'תעשה בבקר' – בימי הבחורות, כדפרש בזהר הקדוש (ח"ג רכז:) את הפסוק 'מפני שיבה תקום' (ויקרא יט לב), דלפני שיגיע האדם לימי השיבה יקום לעשות תשובה. 'ואת הכבש השני תעשה בין הערבים' – דאף אם לא שב האדם בבחורותו לא יאמר נואש חס ושלום, אלא ישוב 'בין הערבים', גם כאשר השיבה

ולא אמר לקדשו. והנראה, דהנה בעבודתו יתברך שמו, הנה עבודת העובדים, יש נקרא עבודת משא ויש נקרא עבודת מתנה. דהנה האיש אשר לא נבדל לגמרי מחמירות עולם הזה, הנה עבודתו משא נקרא, פי העבודה עליו עדין למשא, אבל עובד בעבור פי צוהו השם יתברך. אבל מי שנבדל לגמרי מן העולם הזה, הנה גם בעולם הזה מטעימו השם יתברך מעין עולם הבא, זה סוד עולמך תראה בחיך (ברכות יז.), והתענוג הגדול שבכל התענוגים הוא לו העבודה בתורה ומצוות כמו בגן עדן, וזהו נקרא 'עבודת מתנה אתן את פהנתכם' (כמדבר יח ז).

ונאמר 'לי', משם דודי זקני סבא קדישא מוריני הרב משלם זוסקא זצוק"ל, שאמר שאינו מצפה לתשלום שכר על עבודתו יתברך שמו מעת שנתודע לו וכו', רק עקר קווי השכר בעת שעבד בעבד נאמן אמונת אמן, וזה כל האדם, הבן הדבר. והנה קד"ש הוא נבדל, והנה השם יתברך אמר למשה 'הקרב אליך את אהרן אחיך' רק 'לכתבו', פי אין עליו מטל לבקש קדוש, אבל השם יתברך הכטיח למשה 'וזה הדבר וכו' לקדשו' גם פן, 'פי עבודת מתנה אתן וכו', הבן פי קצרת:

ומלאה יד אהרן ויד בניו (כט ט)

קדושת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

עובד השם הוא שלם בכל ומלא תענוג

בעניני עולם הזה לא נמצא שלמות, פי תמיד חסר לאדם שרופה בתענוגי גשמיים, דהינו אם יש לו תענוג משאר דברים, חסר לו תענוג מפורד או תאות המשגל וכדומה, ותמיד הוא חסר, מה

ובהעלות אהרן את הנרות בין הערפים יקטירנה
קטרת תמיד לפני ה' לדורתכם (ל ח)

באר מים חיים

רבי חיים מצ'נוביץ זיע"א

על האדם להבעיר לבו בשלהבת
להבת אש בעת גשתו לקיים המצוות

אמר הכתוב כאן 'ובהעלות אהרן את
הנרות בין הערפים', ורשם בראשי
תבות אהב"ה, להעיד על אהרן קדוש ה'
שפל כף הנה מדליק והולך בשלהבת להבת
אש לכבו לעורר אהבה וחסד בכשרון
המעשה ביחוד לשם ה', עד אשר גרם
במעשיו שאור העליון נתעורר נגדו באהבה
וחסד עצומה, ושניהם נתיחדו באהבה,
אורו שהעלה, עם אור העליון, עד אשר
היו לאחד, וזה מורה על עשותו המצוה
באמת לאמתו.

ואמר הכתוב 'את הנרות', שמלת 'את'
לכאורה מיותר, והנה די לומר
ובהעלות אהרן הנרות, שגם בן הנה ראשי
תבות אהבה, לכלל בנה גם שאר כל מצוות
התורה הנרמזים ב'את' (ש'את' מורה על
כ"ב אותיות התורה מא' ועד תי"ו פירוע),
שכל המצוות אם אדם משמר את גרו
של הקדוש ברוך הוא אשר בלבו להדליקו
ולהעלות הלהב בעשותו אחת ממצוות ה',
כי הלא כל ישראל מוכנים לאהבה את
ה', שהרי נשמתן הוא חלק אלה ממעל,
והנשמה היא הנקראת גר, כמו שכתוב
(משלי כ כו) 'גר ה' נשמת אדם', לפי שהיא
דולקת ומתלהבת אל ה' לשוב אל חיק
אביה בכראשונה, רק שהאדם צריך להדליקה
ולהעלות הלהב מאליה.

כי הרי אם יעמד תכה מלא גרות שלמים
שאינם בוערים בבית, הנה יהיה בבית
הנה חשף אפלה אף שעומדים בו כמה
גרות, ואם יקח גר אחד וידליקנו יאיר את
הבית בלה, כף הנשמה הנקראת גר, לצד
שהיא מנחת בגוף העכור הרי היא ככובי

נזרקה כבר בו, וה' מקבל תשובת עמו
ישאל באהבה:

וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אתם
מארץ מצרים לשכני בתוכם אני ה' אלקיהם

(כט מו)

נעם מגדים

רבי אליעזר מט'נוג'רד זיע"א

הזוכה לגדלה עליו לזכר תמיד את
שפלותו

כ"ל גדול ורב ועצום הוא בעבודת בוראנו
ויצרנו, איש אשר יזכה לגדלה ורוממות,
הן גופניות אשר וכבוד, הן רוחניות קדושה
רבה, יזכור תמיד את שפלותו למען יכנע
לכבו, ולבלתי רום לכבו חס ושלום ויזכה
יפול בכל מפל כל. הלא ידעת ושמעת פי
האיש ירבעם הנה איש חיל ועצום, תורתו
כשמלה קדושה שאין בה דפי (ראה סנהדרין
קב), ותלמידיו חכמים דומין לפניו כעשבי
השדה, וגסות שבו היא טרדתו למדחפת
(ראה שם קא), ולא בן משפט הצדיקים,
בגדלם, יזכרו שפלותם. וכל חושק וכוסף
ה' בישראל בעבור זה הוא...

והנה הזכרת יציאת מצרים היא הכנעה
לגדלות הגוף וגם לגדלות הנפש.
לגוף, כי היו בבית עבדים. ולנפש, שעובדי
עבודה זרה ונשקעים בטמאה היו לולי
חסדי ה' לדלג על ההרים לגואלם חיש
מהר פירוע. וזהו יאמר הכתוב, 'וידעו כי
כו' לשכני בתוכם', למדרגה רבה זו של
'שכני בתוכם' יזכרו לדעת תמיד צאתם
ממצרים מבית האסורים למלך, לבל יתגאו,
דהרי זה פעובד עבודה זרה ופורק אלהות
חס ושלום, רק יהיו בהכנעה וענוה, ואז
'אני ה' אלהיהם', אני ולא אחר, כי ה'
הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ
מתחת אין עוד (דברים ד ט):

מכנים בשם צדיקים וחסידים ואנשי מעשה אשר הם מיגעים את עצמם בתורה ובעבודה, אל תביט אל מראיהם, כי כלו סג יחדו ומי יודע מה מעשיהם בסתר. ועוד כהנה מדבר היצור הרע בלב האדם עד שמפילו בעצלות בעבודת ה' יתברך ומחזק לבו למרות עיני כבודו עד שמוליכו פשור לטבח. לזה הזהיר הקדוש ברוך הוא, 'זכור את אשר עשה לך עמלק אשר קרף בדרך' – שהקר אותך בשאתה הולך בדרך ה':

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

השגת התכלית היא רק על ידי תמימות ופשיטות, הפך מקלפת עמלק שמהותה התחכמות

עקר התכלית והשלמות הוא רק לעבד השם בתמימות גמור בלי שום חכמות כלל... כי יש מחקרים שאומרים שעקר התכלית והעולם הפא הוא רק לדעת כל דבר כמות שהוא, כגון לידע הפוכב כמו שהוא, לידע מהותו ומפני מה עומד במקום ההוא... אבל באמת אצלנו עקר השגת התכלית הוא רק על ידי אמונה ומצוות מעשיות, לעבד השם על פי התורה בתמימות ובפשיטות, ועל ידי זה בעצמו זוכין למה שזוכין, 'עין לא ראתה' וכו', כמו שכתוב (תהלים קיא) 'ראשית חכמה יראת ה'', שעקר 'ראשית' וקדימת ה'חכמה' הוא רק 'יראת ה'', שצריך להקדים היראה להחכמה... כי יש אבן נגף בכל חכמה וחכמה, שהיא בחינת עמלק, שעל ידי האבן הנגף הזה יכולין לפל חס ושלום. כי עמלק היה פילוסוף ומחקר וכפר בעקר, כמו שכתוב (דברים כה) 'ולא גרא אלקים', דהיננו שהוא רק נוהג על פי חכמות, ואין לו יראה כלל... אשרי מי שאינו יודע מהם כלל:

שצריך האדם להדליקה ולהכעיר בה את האור, וכן כל המצוות וקראים גרות, כמאמר הכתוב (שם ו כג) 'כי גר מצוה' וגו', אבל האדם צריך להדליקן שיעלו לה' אלהיהם בלהב העולה מלב איש, ואם האדם משמר את גרו של הקדוש ברוך הוא, לעשות כל המצוות בגר ה' גשמת אדם ובגר מצוה, אז יאיר לנגדו אור בהיר בשחקים, ואור שלמטה מתחיד ומתדבק באור שלמעלה, ונעשה בחינת 'ואהבת', שתי פעמים אור, בכחינת אהבה לאחד:

פרשת זכור

עבודת ישראל

רבי ישראל מקו"ניץ זיע"א

קלפת עמלק - היצר הרע המזיז את האדם ומזכיר לו עוונותיו

'זכור את אשר עשה לך עמלק' וכו' אשר קרף בדרך'. 'קרף' הוא מלשון קרירות, שהקר אותך מהתלהבות. שראוי להיות כל אדם בלבבו כמוקד אש לפני ה' תמיד, והיצור הרע מקרר את האדם ומעצלו ויבא אליו בכמה מיני פתוים ומתנכר בלבושים ועננים, עד שמפתה את האדם ואומר לאדם מה לך תגע לריק ותלד לבהלה, הלא אתה עשית פמה עברות עד אין מספר, וכבד ממך הדבר לעשות תשובה כראוי ולסגף מה שאתה חייב, לכן למה לך ללמד תורה ולהתפלל בכונה, ועליך נאמר (משלי כא כו) 'זבח רשעים תועבה', ואין בדרך לא משלות העולם הזה וגם נכונה תחלתך לעולם הפא ותירש תרתי גיהנום, שמע נא על כל פנים ושמח בחור בילדותך בעולם הזה ואכל ושתה וייטב לך היום ואל תדאג דאגת מחר לעולם הפא, וגם מה שאתה רואה פמה אנשים

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

מחית עמלק - הסרת מחשבות עולם
הזה מהלב

אדם ההולך רק במחשבות הנוגעים לצרכי גופו וממונו בעולם הזה, הוא כמו מחשבות העובדי כוכבים, כי גם הם מבינים חסרונם בצרכי הגופני, ואם אין דעת הבדלה מנין, וכתוב 'ואבדיל אתכם כו', כי איש הישראלי צריך להיות מפרש ומבדל מכל מנהגי עובדי כוכבים, ואם כל מעיני מחשבתו בעיני עולם הזה הוא עול הרשעים.

וזה היה כמו של עמלק, 'אשר קרף בדרך' - שיהיה במחשבותם של בני ישראל עיני עולם הזה ועל ידי זה נשכחו מלוח לבכם על מלכות שמים בעבודת הבורא. אימה חשכה אותיות שכת"ה... וזה שאמר 'והיה בהניח וגו' תמחה את זכר עמלק' - פרוש עיני זכירת עמלק שמעלה היצר הרע וזרונם בעיני עולם הזה, אזי 'לא תשכח' - ממילא לא יהיה בך מדת השכחה בעיני עבודת הבורא ברוך הוא. רק כל מחשבותיך יהיו נכונים כלם לא? מוט לנצח הזכירה בעבודת הבורא ברוך הוא. אמן:

אמרי פנחס

רבי פנחס מקוריץ זיע"א

זכירת השם יתברך היא על ידי התרחקות מפעם וגאונה המשכיחים אותו

אמרו בשם הבעל שם טוב, שאמות העולם הם המדות רעות שבאדם, וכל אמה יש לה אחיזה במדה רעה אחת... ואמר בשם ר"ש ז"ל דעמלק הוא מדת הפעס... והנה איתא בספר שער הקדושה לרבי חיים ויטאל שפעס הוא ענף מגאונה, כי מה שאדם כועס הוא מפני שמתגאה בעצמו,

לכן כשאנו נעשה כרצונו הוא כועס. ואיתא בסמ"ג דמנה כל המצוות ולא מנה הגאונה ללאו, ואמרו לו בחלום בלילה שכחת העקר וכו', וזו וכתב הגאונה מפסוק 'ורם לבכך ושכחת', וכתוב 'השמר פן תשכח' 'השמר' לא תעשה. נמצא הגאונה משכח השם יתברך...

וזה תמחה את זכר עמלק - הינו פעם וגאונה, ועל ידי כך 'לא תשכח' את השם יתברך, וזה שמסים 'לא תשכח'. וזה גם בן פרוש הפסוק 'מלחמה לה' בעמלק מדור דור' - רצונו לומר שיש מלחמה אצל האדם אם שישרה עליו השם יתברך, או חס ושלום להפך, בחינת עמלק, כי אין אני והוא? כולין לדור וכו', וזה המלחמה מדור דור:

שפת אמת לקוטיים

רבי יהודה לייב אלטר מגור זיע"א

מחית עמלק - שנאה לכל דברי היצר ותחבולותיו בעמק הלב

פרוש זכירה, שמעתי מאבי אדוני זקני מורי ורבי זצלה"ה, שהוא דבר הכוללת כל האדם, ודברי פי חכם חזן, כי הוא רומז על הנקדה הפנימית עקר חיות האדם, ונקרא זכירה על שם פי שם במקום שהוא לא שיהי שכחה, כי הוא המעוררת כל האדם, בדרך הנקשר בעמק הלב לא ישכח לעולם, בן הנקדה שכל חיות האדם נמשך ממנה לא שיהי בה שכחה.

ובתיב 'זכור את יום השבת', כי שבת היא רומז על נקודה הזו, ושבת היא נקודת פנסת ישראל, השראת השכינה והארת הקדוש ברוך הוא שיש בכנסת ישראל, וכמו בן זכירה הוא הנקדה שיש בכל איש ואיש בפרט, וצריך להיות התקשרות נקודה הנ"ל בשרש הזכרון שהוא

‘בהניח’ וגו’, כְּשֶׁעוֹסֵק בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת צְרִיף לְדַעַת שְׁגָם זֶה הַכַּח מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ מַחֲזִית עֲמֶלֶק (אות לו):

פּוֹקֵד עֲקָרִים

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

קְרִיאַת פְּרִשְׁת זְכוֹר הוּא עַת רְצוֹן לְמַקִּידַת עֲקָרִים

יְדוּעַ מֵה שְׂאֵמְרוּ בַּדְּהַר (ח"ב קג.) דָּאֵל אַחַר אֶסְתֵּרס וְלֹא עֶבֶד פְּרִין... וְכָל תּוֹלְדוֹת אַמּוֹת הָעוֹלָם וְרַבּוּיִם אֵינּוּ אֶלָּא בְּגוֹפְנֵינֵי לְבַד, דְּגַמַּת רַבּוּי הַבְּעָלִי חַיִּים, וְרַק אַתָּם קְרוּיִים אָדָם לְהַפְרוֹת וּלְהַרְבּוֹת הַצֵּלָם אֱלֻקִּים וְהַרְוֵחְנֵינֵי, וְעַל יְדֵי רִיבֵיּוֹת בְּגֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשָׁה מִתּוֹסַפֵּת וּמִתְרַבֶּה, וְכֵן בְּכָל דּוֹר יְדוֹר הַקְּדוּשָׁה הוֹלְכַת וּמִתְרַבֶּה.

וְכֵן קַבְּלַתִּי, דָּאֵף עַל פִּי שְׁהַדוּרוֹת הוֹלְכִים וּמִתְקַטְנִים הַנִּקְדָּה שֶׁבִּלְב הוֹלְכַת וּמִדְּכַכַּת וּמֵאִירָה יוֹתֵר בְּכָל דּוֹר עַד עַת קֵץ שִׁיזוּכְכוּ לְגַמְרִי, כִּי הַקְּדוּשָׁה עוֹשֶׂה פְרוֹת וּפְרֵי פְרוֹת, וְהוֹלֵךְ וּמוֹסִיף תְּמִיד, וְזֶהוּ הַרְבּוּי שֶׁבְּנִרְע יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּצַּד הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל זֶה הִיָּה תְּכִלִּית בְּרִיאַת הָעוֹלָם... וְהַפֵּל עַל יְדֵי קְדוּשַׁת בְּרִית בְּשֵׁר שֶׁבְּגוֹפּוֹת בְּגֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵצָם, וְהַמִּיתָה רַק לְכַלּוֹת הַשְּׂאוֹר בְּזַהֲמַת הַנִּחַשׁ מִשְׁכָּא דְחַוִּיא פְּדוּעַ...

וְשֵׁר שֶׁ עֲמֶלֶק הוּא לְהַמְשִׁיף כַּח זוֹהֲמָא זו שִׁיִּתְפַּשֵּׁט בְּכָל חֲדָרֵי לֵב וְאַבְרֵי הַגּוֹף, וּבְכַחוֹ הֵרַע הוּא הַגּוֹרֵם עֲקָרוֹת וּמְנִיעַת הַהוֹלְדָה וְהַהִתְפַּשְׁטוֹת לְזִרְע יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא זִרְע קוֹדֵשׁ, אוֹ הוֹלְדַת וְשְׁעִים גְּמוּרִים שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם לְחִלּוּחִית שֶׁל קְדוּשָׁה שְׂמוּטָב שֶׁלֹּא הוֹלִידוּ, דְּהֵם מַעֲרָב רַב וְעֲמֶלֶקִים, פְּדוּעַ בַּזְהַר.

וּבְמַחֲזִית עֲמֶלֶק בֹּא פְקִידָה לְעֲקָרִים שֶׁבִּישְׂרָאֵל וְשִׁוְלִידוֹ זִרְע קְדוּשׁ, וְעַל כֵּן אֲמִירַת פְּרִשְׁת זְכוֹר 'אֲשֶׁר עָשָׂה וּגו'' בְּכַנּוֹת הַלֵּב

בְּחִינַת הַשֶּׁבֶת... וְכִמוּ שֵׁשׁ זְכִירַת שֶׁבֶת מְצוֹת עֲשֶׂה, כֵּן זְכִירַת עֲמֶלֶק הוּא כְּעִנְיָן 'שְׂמוֹר' שֶׁנֶּאֱמַר בְּשֶׁבֶת, כִּי שְׂמִירַת הַנִּקְדָּה הַנִּ"ל הוּא לְהִיּוֹת מְבָרַךְ הַשְּׂנֵאָה וְהַרְגּוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק שֶׁרַשׁ הֵרַע, שֶׁפְּתוּב 'רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק... וְהַפְּרוּשׁ זְכִירַת עֲשִׂית עֲמֶלֶק הוּא לְהִיּוֹת הַשְּׂנֵאָה נוֹגַעַת בְּעַמְּק הַלֵּב לְהִיּוֹת שׁוֹנֵא מְחַלֵּט לְעֲמֶלֶק וּלְהַבְּאִים מִכַּחוֹ, שֶׁהוּא כָּל דְּבָרֵי הַיִּצָּר הֵרַע וְתַחֲבּוּלוֹתָיו, וְאִין פְּרוּשׁ זְכִירָה בְּמַחֲשָׁבָה לְהִיּוֹת זוֹכֵר בְּכָלֵל הַמַּעֲשֶׂה, רַק לְהִיּוֹת נִקְשָׁר בְּעַמְּק הַלֵּב:

רְסִיסי לִילָה

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

עַל יְדֵי יְדִיעָה שְׁגָם הַהִשְׁתַּדְּלוֹת מֵה' יִתְבָּרַךְ זוֹכִים לְמַחֲזִית עֲמֶלֶק

'אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדָרְךָ'. כָּל הַשְׁתַּדְּלוֹת עוֹלָם הִזָּה נִקְרָא דָרְךָ, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ ז"ל (סוטה כא.) עַל פְּסוּק (משלי ו כב) 'בְּהִתְהַלֵּכְךָ'. וּבְצִאֲתָם מִמִּצְרַיִם, הֵינּוּ מַעֲבָדוֹת הָאֲמוֹת, וְהַשְׁתַּדְּלוֹת שֶׁלָּהֶם לִילָךְ בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ הַנְּחִיצוֹת נִגַּד כָּל כַּחוֹת הָאֲמוֹת, דְּהֵינּוּ 'בְּהִנִּיחַ מִכָּל אוֹיְבֵיךָ' וּגו', אָז בֹּא עֲמֶלֶק, כְּשֶׁרַפּוּ יְדִיעָה מְדַבְּרֵי תוֹרָה וְהוּא עֵיף וְגַעַץ – בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת, 'וְלֹא גָרָא אֱלֹהִים' – הֵינּוּ בְּהִיִּדְעָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּעַל כַּחוֹת כְּלָם וְאִין נִפְקָא מִיָּה בֵּין רַפְיוֹן לְהַשְׁתַּדְּלוֹת.

אַבְל עֲמֶלֶק טוֹעֵן שֶׁהַשְׁתַּדְּלוֹת עָקָר, וְגַם הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִיָּנִי כַּחוֹת כְּלָם לְטוֹב, דְּזֶה 'רֵאשִׁית גּוֹיִם' (במדבר כד כ) וְתַכְלִית הָעוֹלָם הִזָּה. אַבְל בְּאַמַּת עוֹלָם הִזָּה כְּלוּ עֲלָמָא דְּשִׁיקְרָא שְׂאֵינּוּ קִיָּם לְעַד, שְׂאִין זֶה הַתְּכִלִּית הָאֲמִתִּי, וְלִכֵּן 'אַחֲרִיתוֹ עֲרִי אוֹבֵד' (סם), כִּי הוּא מִשְׁקַע בְּכַח הַהַשְׁתַּדְּלוֹת לְחֻשָּׁב שְׁזָה כַּחוֹ וְעֵצָם יְדוּ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּטוֹב, וְחוֹשֵׁב דְּזֶהוּ עָקָר הַמְּכּוֹן מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ מֵה שְׂמַתְעוֹרָר בְּאָדָם

על בנים, פי במחית זרע עמלק בא רבוי
בזרע ישראל, והוא על דרך (פסחים מב):
'אמלאה החרבה' (יחזקאל כו ב), דפשיחרבה
זו מלאה זו, ועל דרך (תהלים עה יא) 'כל
קרני רשעים אגדע' על ידי זה ואז 'תרוממנה
קרנות צדיק' (אות ה):

בכל מקום שהוא פועל בדבורו וכןנת לבו
שהקדוש ברוך הוא ימחננו מלמעלה כמו
שאמרנו ז"ל, נראה לי שהוא מסגל לבנים.
והוא קבלתי שבפירשת זכור שהוא זמן
מחית עמלק שפנסת ישראל קורין
אז אותה פרשה הוא את רצון להתפלל

סיפורי החסידות

ה" זוהי ברכה מועילה לאיש ירא ה',
שיצליחו בניו, ויעלו עליו במעלה.

(בהיות הבוקר)

ויקחו אליך שמו זית זך וגי להעלת נר תמיד
(כו ב)

ספר הגאון הצדיק רבי שאול בראך זיע"א
אב"ד מאגנזארך וקאשוי: בעת שלמדתי
אצל מרן הגאון בעל חתן סופר זיע"א, בא
לבקרני הגאון הישיש רבי מנחם כ"ץ אב"ד
צעהלים זיע"א, מגדולי תלמידי החתם סופר
זיע"א. בעת הפרדה לנהו ה"חתי סופר" עם
בני הישיבה, ובקשו שיברך את בנו. לאחר
שהפציר בו ברכו בקול רם "יהי רצון שתהיה
טוב וגדול מאביך". ולפליאת השומעים
סיפר, שפאשר למד אצל ה"חתי סופר",
היה בין התלמידים בחור בן לאב פשוט,
אשר התלונן בפניו רבו שאביו מצער. קרא
ה"חתי סופר" לאביו ושאלו, מדוע תצער
את בנו, הלא הוא מתמיד בתורה ומפלג
ביראת שמים וכלו מחמדים? ענה האב: הוא
מתנהג בפרישות ותר ומוחמיר על עצמו.
האם היה ערב לרבנו אם בנו היה מתנהג
בפרישות יותר ממונו? השיבו ה"חתי סופר":
על זה אנו מתפללים תמיד שיהיו בנינו
טובים מאתנו! וה"חתי סופר" בעצמו, כתב
בדרשותיו (י' אדר תקצ"ג), שרצון השם ותר
הוא, שיהיה יפה כח הבן מכל האב על דרך
שכתוב "והיטבך והרבה מאבתך" (דברים ל ה).
ובזה פרש הגאון רבי שאול בראך זיע"א
את הפסוק בתהלים (מכח ג) "בניך
כשתלי זיתים, סביב לשלחנך". בניך יהיו,
כמו שתילי זיתים. אם כי עין הזית מר,
בכל זאת, פרוי מתוק, כדברי התוספות
(עירובין יח: ד"ה מריוו). נמצא שה"תולדה", יותר
מעלה מן האב. "הנה כי כן בדרך גבר ירא

שמו זית זך פתית למאור (כו ב) פתית למאור
ולא פתית למנחות (רש"י)

פעם אמר הרב הקדוש האדמו"ר הצעיר
מנוארקא זיע"א לאחד מן חסידיו:
"פתית" פאשר רוצים להוכיח את השני
ולכתת' את לבו, יש להזהר שיהיה זה רק
"למאור", שהמטרה תהיה בכדי 'להאיר' את
דרך, "ולא פתית למנחות" חלילה, שלא
תהיה המטרה להפילו ולהנחיתו' חס ושלום.
(תפארת ישראל)

פאהל מועד... יערך אתו אהרן ובניו מערב עד
בקר לפני ה' (כו כא)

ספר רבי אריה מרדכי רבינוביץ זצ"ל אב"ד
בני ברק: פעם בא הרב הקדוש האמרי
אמת מגור זיע"א לבקרני במעונו של הרב
מבריסק זיע"א, אמר לו הגאון מבריסק זצ"ל:
מתקשה אני בדברי המדרש תנחומא (תצוה
ג): אמר רבי חנינא סגן הכהנים, כשהייתי
משמש בבית המקדש הייתי מדליק את
המנורה בראש השנה ונעשה בו גס והיה
דולק עד ראש השנה אחר וכו', והקשה
הגאון מבריסק: הלא הדלקת המנורה מצות
עשה בכל יום, ואיך בטלו כל השנה ממצוות

הדברים פגעלו רשם גדול, ומיד בשבת הבאה באו מאנשי שלומו שלא הלכו עם שטריימל וקעת חבשו שטריימל פאר לראשם, אף שהיה להם התנגדות מאיזה רבנים לזה. (שבחי מהר"י ט"ב)

ועשית משבצת זקב (כה יג)

הרב הקדוש רבי **יצחק אייזיק מזידטשוב** זיע"א ספר, כי פעם אחת בשבת קדש פרשת תצוה לא אמר החוזה מלבלין זיע"א דברי תורה בשלחנו הטהור בליל שבת, אלא אמר כמה פעמים שיש לו מה לומר רק שאין מניחים לו.

למחרת בסעודת שחרית נשנה הדבר, ושבו אמר: "יש לי לומר איזה דבר אך אין מניחים לי".

בסעודה שלישית פתח ואמר: עתה יש לי רשות על מה שרציתי לומר על הפסוק 'ועשית משבצת זקב': 'שתראה לעשות עבוד היהודים תבות מלאות עם זקב' (הינו שזה צווי והוראה לצדיק שיראה להשפיע לכל אחד מישראל עשירות ושפע עד בלי די!).

(זכרון אליהו)

לשם שבו ואחלקה (כה יט)

בא מחתן אל הרב הקדוש החדושי הרי"ם מגור זיע"א לשאל את פה קדשו בדבר הצעת שדוך טוב עבור בנו, רק שיש פסול גדול במשפחה, אחי המחתן סר מדרך היהדות. היה זה בפרשת תצוה, והשיב לו הרבי שיגש ויעשה את השדוך, באמר לו, הרי לך מקרא מפורש בפרשתנו: 'לשם שבו ואחלקה', 'לשם שבו' - הסתפל על המחתן, 'ואחלקה?' - מה אכפת לך מהאח? והוסיף לאמר לו: אין זה נקרא ש'השרש' מלער, זה רק נקרא ש'ענף' אחד נפל והתקלקל. כי 'שרש' נקרא: אבא אבא, סבתא וסבא, ולמעלה. אבל לא מן הצד.

(שיח שרפי קודש)

עשה? (וב'אמרי ישר' לרבי מאיר אריק הקשה זאת ונשאר בצ"ע).

השיב לו הרבי מגור זיע"א: הלא קיימא לן (ביצה כב) שמוסיף שמן בנר, אפילו טפה אחת, חיב משום מבעיר, אם פן היה יכול להוסיף טפה אחת שמן בכל יום, ויקים בו מצות הדלקת המנורה, וגם געשה נס שהאיר כל היום מטפה אחת, ונתנת השיעור להמנורה אינו מעכב בדיעבד. והיה הגאון מבריסק זצ"ל משבח ומפליא את דבריו המחקמים של הרבי מגור.

(קרני ראם)

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיד לכבוד ולתפארת (כה ב)

פעם בליל שבת קדש בשלחנו הטהור של הרב הקדוש רבי **יואל מסאטמר** זיע"א, בתחלת השנים באמריקה, שלא נתפשט עדין לילך בשטריימל אפילו בין חסידים, ערר בדבר הנחיצות לילך בגדי חסידות "שטריימל ובעקישע", והזכיר בתוך דבריו את דברי **הכתב סופר** זיע"א על הפסוק 'ועשו בגדי קדש לאהרן אחיד לכבוד ולתפארת', שפשהו בבית המקדש השני פהנים בלתי הגונים, הצרכו לבגדי הכהונה מחמת ההכרח שיזכיר להם שהם פהני משרתי א-ל, ובאיזה עבודה הם משמשים בבית הבחירה לפני ולפנים לפני מלך הכבוד, כדי שיזכרו להתנהג פראוי. ואלו כשהיו הכהנים הגונים וראויים, לא היו צריכים לבגדים כדי להזכירם, והיה להם רק 'לכבוד ולתפארת'. אמר הרבי, מלפנים בסאטמר, היו השטריימל ובעקישע רק "לכבוד ולתפארת", גם אם מישוהו לא הלך בהם היה הוא כיהודי מיהודי אשכנזי החרדים, אבל פה באמריקה, אין זה רק לכבוד ולתפארת, רק 'הכרח' לנו, שלא נתערב בגוים חס ושלום, 'ואלמלא הלכו אבותינו בזה היינו צריכים אנחנו להמציא לנו לבוש חדש לילך בו כדי שלא נהיה דומה במוראה לאנשי אמריקה" חס ושלום, וברוך ה' שהנחילו לנו אבותינו זאת הלבוש. ופנה אז לכמה אנשי שלומו שישבו לפניו לעוררם למה שנו את לבושם ממה שהתנהגו מקדם.

המזבח את הדם, שהוא כח החיים והוא המעורר את מדת הזריזות, ולעמתו את החלב המסמל את העצלות והקריירות. בסבת שני כחות אלה נגרם החטא, משום כך המבקש להתכפר נותן את שני הסימנים הללו על גבי המזבח.

ואכלו אתם אשר כפר בהם (כט לג)
הרגיש הרב הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א באחד מחסידיו שהיה עוסק בתורה ובעבודה, שתאות האכילה לא נתקנה אצלו. הזמינו לאכול עמו את סעודת הבקר. מלא שמחה על הזכיה העצומה הגיע החסיד. השלחן נערך, הנח על גביו לחם ספין מלח ושאר הדברים. נטלו את ידיהם וברכו המוציא. לקח הרב הקדוש את הפרוסה, שם בפיו וכמעט שבלעה, פסק והחל לדבר כמתמרמר לעצמו: מיילך מיילך! ראה נא איך אתה אוכל, באיזו תאנה מגנה הנוך לועס את הלחם, עד שמתאנה אתה לבלע כל הפרוסה בבת אחת, תאנתך גדולה יותר מתאות בהמה.

אחר כך השיב לעצמו והתנצל: לא! אינני אוכל מחמת תאנה, רק פשוט למלא את רעבוני, ואם לא אוכל, לא תהיה לי היכלת ללמד תורה ולעבד את הבורא.

שוב חתך כזית לחם, נתן לתוך פיו. כמעט שגמר לבלעה, וחזר שוב ואמר לעצמו: מיילך מיילך! את מי אתה מרמה? למי הנוך מספר שכונתך באכילה רק להחיות נפשך ולעבד את הבורא? הלא כל דבריו שקר וכזב! הלא תראה בעיניך, כי גופך וכל איבריו מלאים תאוות בהמיות, ובפעם אחת אתה משתוקק לבלע את הכל?

שהה קצת, ושוב השיב לעצמו: לא! באמת אינני אוכל מחמת תאנה, אלא מה שעשה, הלא נבראתי קרוץ מחמור, והנני בשר ודם, ואני מכרח לתת להגוף והחמור את שלחם, שאם לא כן לא ירצו לשמשני, ולא אוכל לחיות בלי לחם, ואינני אוכל לשם תאנה כי אם מחמת ההכרח להחזיק את חיותי. ונתן עוד מהלחם לתוך פיו.

ולקחת את דמו וזקפת על המזבח סביב (כט טו)
טעם נפלא לכך שבכל הקרבנות נותנים את הדם ואת החלב על גבי המזבח, אמר הרב הקדוש רבי יוסף חיים מברג'ד זיע"א על פי משל: אדם סחר, פנה מביתו אל בית המדרש ושקד שם על תלמודו. באותה עת הופיע ובא לביתו אדם אמיד שבקש לרכוש סחורה בממון רב, אמרה אשת הסוחר כי הבעל לומד פעת וישוב אל ביתו בעוד פכה שעות. הקונה שלא חפץ להמתין, פנה אל סוחר אחר המתעסק במכירת אותם סחורות, סגר עמו את העסקא ורכש את אשר חפץ.

כאשר שב האיש אל ביתו ושמע את אשר קרה, הצטער צער רב והורה לבני ביתו כי אם יבא אליהם שוב מקרה כמו זה, ישלחו מייד לקרא לו מבית המדרש כדי שימחר לשוב, ולא יחמיץ את הרנוחים הפספיים. כעבור תקופה הגיע אדם מכבד על מנת לדרוש פריעת חוב גדול שלנה ממנו הסוחר בעבר. זכרה האשה את אשר צוה בעלה, ועל פה שלחה מייד לקרא לו מבית המדרש. שמע הסוחר שאדם מכבד ממתין לו בביתו, נחפז והגיע מהרה כל עוד נשמתו בו. מה רבה היתה אכזבתו כאשר גלה עבור מה עזב את תלמודו ולפני מי ומה התאמץ לבא... נאנח הסוחר מרה בראותו כי נהפכו עליו היוצרות. כאשר להעשיר את רוחיו לא קראו לו, ואלו כאשר באו לתבע ממנו ממון אזי הזעק הוא לבא...

כן הוא גם הנמשל, אמר ה"בן איש חי". ישנם שני סוגי מצוות עשה ולא תעשה. לשם קיום מצוות אלה על אדם להשתמש בשני כחות שיש בו: כדי לקיים מצוות עשה יש להשתמש במדת הזריזות ולמחר לעשותם, ואלו למצוות לא תעשה יש להשתמש דוקא במדת העצלות... והנה האדם החוטא מחליף את הדברים ומבלבל את היוצרות, כאשר מדבר במצוות עשה הוא מתעצל מלקיים ומתנהל בעצלותים... ואלו לעברה הוא זריז מאין כמותו.

הקרוב, בא לכפר על עוונות אלה, משום כך צוה הקדוש ברוך הוא לתת על

הוא זמן שיתית יו, שזיהו כאמור דבר נשגב, לזאת נדרש הקדמה לכך לעקר כל שרש פונה ראש ולענה קלפת עמלק.

(ימות עולם)

עמלק - הערלה של כל האמות

ספר רב הקדוש הברכת משה מפאשקאן זיע"א שרופא אחד שאל את אביו הרב הקדוש רבי יצחק אדמו"ר הזקן מבוהוש זיע"א: האף אפשר שהתורה הקדושה שדרכיה דרכי נעם, תצוה מצוה של מחית עמלק - למחות אמה שלמה מתחת פני ה'.

והשיב לו: ראשית, הלא רופא אתה, ומשל למה הדבר דומה, לאיש אחד שרגלו נגועה במחלה העלולה לסכן את כל הגוף, ואם כי מבחזין לא נראה שום שנוי, אך אתה כרופא הבחנת במחלה, וצוית תכף ומיד לקטע את כל הרגל כדי שלא תתפשט המחלה בכל הגוף. איש כפרי גס שיעמד על ידך בעת ההיא ידון אותך- מחמת אי הבנתו - לאכזר הנחפז לקטע רגלים בלי שראיה עליהם שום סימן חלי, מה שאין האמת כן, דהרי כל פעלת הרופא בא מרחמיו להצלת חיי אדם זה. וכן הוא בענין עמלק, כ"פון שראיה הקדוש ברוך הוא שעמלק הוא אבן נגף לכל שלמות הבריאה, לכן צוה להסירו ולבטלו לבל יזיק לזולתו. ואם יש אנשים שאינם מבינים זאת, הרי זה בא מגוססתם ואי הבנתם בדרכי השם ותברך.

שנית: שונה הוא האדם משאר בעלי החיים שאינם צרכים תקון על ידי אדם אחר הנולד, מה שאין כן האדם שנולד ערל ונצטוה על המילה, והוא תקון הבריאה על ידי האדם. נמצינו למדים מזה שכדי שיכשר האדם לעבודת השם ותברך צריך לנתח ולתקן את גופו מהחלק המונע. וכן כלל האמות הם בדגמת הגוף הפרטי ונצרכים לתקון, וכדי ששלמות העמים יהיו על האפן המתקן לעבודת השם ותברך, צוה הקדוש ברוך הוא להסיר ולמחק את עמלק - שהוא הערלה של כל העמים"

(ברכת משה, פאשקאן)

כשמע החסיד את כל הדבורים הללו, נשבר לבו בקרבו, עד שמרב מרירות ושרון לב לא יכול היה לזוז ממקומו. הבין הרב הקדוש שה"מרשם" שנתן כבר מספיק עבורו, גמר סעודתו וברך ברפת המזון. מאז והלאה נעשה האיש לחסיד גדול ובעל מדרגות, ואכל כל ימיו לשם שמים באמת.

(סיפורי חסידים)

ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים (כס מה)

ספר הרב הקדוש רבי חנוך העניף מאלכסנדר זיע"א: בתחלת שנותי נסעתי לאיזה רבי, וכל כמה שהתקרבותי אליו, באותה מדה הייתי מתקרר מלדבוק בו. ומשנסעתי להרב הקדוש מאצק זיע"א, אזי כל כמה שהסתפפתי בצלו הקדוש והייתי מתבונן בהליכותיו בקדש, כך גדלה דמותו בעיני, והתבטלתי יותר מלפניו.

הפטיר רבי חנוך העניף זיע"א, אצל הבורא יתברך שמו, כל כמה שמתקרבים אליו מכירים יותר גדלותו יתברך, והכל כאין נגדו, ומלכותו בכל משלה, וזהו פנות הכתוב וישכנתי בתוך בני ישראל, כאשר הקדוש ברוך הוא שוכן סמוך ונראה אל בני ישראל, אז, והייתי להם לאלקים, מכירים יותר אלקותו יתברך.

(חשבה לטובה)

עניו קדימת פרשת זכור לפורים

הרב הקדוש אדמו"ר הצעיר מווארקא זיע"א ישב עם החבריה שלו בערב יום פפור והיו שותים שעורי גזמאות של 'מעד' (מי דבש), והיה שם אחד שלא היה מן החבריה ולא עמד בגדל השגתם ובסוד מעשה שתייתם, שבקש גם הוא כוס מעד, ואמר לו הרב הקדוש מווארקא: "מי רוצה כוס מעד? פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה."

על פי עובדא זו באר הרב הקדוש רבי יצחק מאמישניוב זיע"א, היות שפורים

הרה"ק רבי אברהם זי"ע מסוכטשוב

בעל "אבני גזר" ו"אגלי טל"

לעת זקנתו של הרב דביאלא, הגיע אליו פעם בנו ה'אבני גזר' שפער נתפרסם פאךד מגאונד הדור לבקרו. אז הזכיר לו האב את כל אותן מעשיו, ואמר לבנו ה'אבני גזר': "לאחר מכן, פאשר למדתי שנית את כל הסוגיא נוכחתי לדעת שהצדק עמוך ב'שוב הקשוא, אבל נמנעתי עד מה מלומר לה, כדי שלא תזווח דעתו, ואולם עכשיו אני מבקש את סליחתך על שטטרתך לה אז על הלחי".

השיב רבי אברהם מסוכטשוב לאביו ואמר: "ידע נא פבוד אבא, כי כבר בשעת מעשה ידעתי שהצדק עמדי, וכי התרוץ שלי הוא נכון, ומחלתי לה מזיד על הסטירה, ואולם שתקתי מחמת פבוד אב". (תורת הפרשה)

ברכת מזל טוב מעולם העליון...

קדם שמחת הנשואין של הרה"ק ה'אבני גזר' עם בתו של ה'שורף' זי"ע, קרא הרבי לקמתו רבי זאב נחום ואמר לו: "היטבן לעשות לנער קטן שרוקד קדוש קדוש מתחת לשלחן (שפון ה'אבני גזר' היה מאד נמוך קומה) מלבושים קרים פאלו, והרי לכשיגדל לא יוכל להשתמש בהם?" ואולם, תכף ומיד הוסיף הרבי מקאצק ואמר: "תז"ל אָמרו (שבת קל). ליכא פתבה דלא רמו פה תיגרא, וזאת התיגרא שלי, לצאת ידי חובת דברי חז"ל".

כל הקהל הק' המתין לעריכת החפה, אבל ה'שורף' אינו יוצא עיניו. רק פעבור כמה שעות יצא הרבי מחדרו לסדור קדושים ואז אמר: "היי אצלי אורחים חשובים מעולם האמת לברכני בברכת 'מזל טוב', ומטעמי דרף ארץ לא יכלתי לעוזבם וללכת". ועל פה אָמרו, כי האורחים היו: היהודי הקדוש זי"ע מפשיסחא, הרה"ק הרבי ר' בוגם זי"ע מפשיסחא, והרה"ק ר' יצחק זי"ע מווארקו.

לאחר מכן ברוך הרבי ה'שורף' את חתנו מתחת לחפה, ואמר לו: "היי רצון, כי גופך הדל יוכל לשאת את נשמתך הגבוהה", ועוד הוסיף לברכו בברכות פהנה וכהנה. (מלכות בית דוד)

ולא ימחה שמו מישראל...

חסיד אָחד שזחח פעם עם הרה"ק ה'אבני גזר' זי"ע מסוכטשוב, ונתגלגלו הדברים לשיחה אודות אחד האפיקורסים הגדולים אשר בארץ. משהזכיר חסיד את שמו אמר "ימח שמו".

גער בו הרבי מסוכטשוב ואמר לו: האם יודע אתה מהו הדיון בַּאדם מומר שמת בלא בנים ר"ל? שתק החסיד ולא השיב מאומה. אמר לו שוב הרבי:

"מכאן בירושלים, כי אדם מומר שמת בלא בנים, אשתו חבבת בחליצה, וחליצה היא במקום יבום. וכדוע התורה אומרת בדיון יבום שהיא מצוה כדי שלא ימחה שמו של אדם מישראל. הרי שהתורה דאגה גם לאדם מומר ש'לא ימחה שמו', ואלו אתה אומר ימח שמו?!" (אביר הרועים)

פסלתני מלדון בדינה...

אל הרה"ק ה'אבני גזר' זי"ע שפנה גם כן, הגיעו פעם שני בעלי דין להתדין. קדם פתיחת הדין העיר אָחד מפעלי הדיו לרבי מסוכטשוב כבדורה אגב: "במחלוקת שפרצה לפני שנה בעיר, בקשר לשוחד שהרבי העבירו ממשרתו, הייתי אני לצדו של האדמו"ר".

תכף ומיד נתרום הרה"ק מסוכטשוב מפסא, פנה לאותו בעל דין ואמר לו: פסלת אתי מלדון בדינה! וראינה לבריי מפנות צלפחד. פאשר הן בקשני חלק בארץ, הן פנו למשנה רבנו ע"ה ואמר לו: "אבינו מת במדבר, והוא לא היה בעדת קרח, כי בחטאו מת..." וכי אז תכף נאמר כי משה הקריב את משפטן לפני ה', דהיינו, הוא עצמו לא רצה לדון בדין הה', כיון שגם דבורים פאלו הם בגדר מתן שחד". (מראה הדשא)

ועשיה כל אשר יורו

שמועה הגיעה לאָנו של הרה"ק ה'אבני גזר' זי"ע אודות מחלתו של הרה"ק רבי יחיאל זי"ע מאלקסנדר, ראש שושילתא דדנהבא דאלקסנדר. וכיון שפך, מהר הרה"ק מסוכטשוב לנסע לאלקסנדר כדי לקדם בו מצנת בקור חולים. טרם נקרו, בקש הרבי מסוכטשוב מהרבי מאלקסנדר שכל בקר, לפני תפלת שחרית יטעם משהו.

בתחלה נסה הרבי מאלקסנדר להתנגד לבר, אבל הרבי מסוכטשוב אמר לו כי הוא גוזר עליו את הדבר בתור רב. ואמנם, לאחר ששמע פן, מלא הרבי מאלקסנדר אחר צויו של הרבי מסוכטשוב, ובכל בקר פאשר היה טועם לפני התפלה, היה מקבר בהתלהבות: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לשמע בקול דברי חכמים". (ספרי חסידים)

פי קולך ערב...

בשנת תרנ"ט התעוררה שאלה בקהלת בלאשקה, בבר שני בעלי תפלות

רבנו ה'אבני גזר' זי"ע נולד לאביו הגאון רבי זאב נחום זצ"ל אבד"ק ביאלא בעמח"ס אגדת אזוב, ולאמו הרבנית מרת דבורש ע"ה שהייתה מגזע רבנו הש"ף זי"ע, בשנת תקצ"ט בעיר בענין. בגיל ינקות שזחח כבר בלמוד עם הרה"ק רבי יצחק מווארקו זי"ע, וכל רואיו הפליאו את ידעויותיו ואת גאונותו העצומה, ונתקדם בו בוצין בוצין מקיטפי ידוע.

בשנת תר"ט, בהיותו רק פן י' שנים נלקח פחתן אל הרה"ק רבי מנחם מנדל זי"ע, ה'שורף' מקאצק אשר חבבו מאד, ואף העריצו. וכמים הפנים לפנים, רבי אברהם מסוכטשוב קשור הנה בעבודות של אהבה אל חותנו הקדוש, ואף העריצו ביותר, כשהוא רוכש במחצתו את קניני התורה הקדושה, וכדברים הללו הוא אכן כותב בהקדמתו לספרו "אבני גזר", כי את דרכי הלמוד למד במחצת חותנו הקדוש (ראה להלן).

במחצת חותנו התגורר עד להסתלקות ה'שורף' למתיבתא דרקיעא ביום כ"ב לחדש שבט תר"ט. לאחר מכן המשיך להתגורר במחצת חמותו עד לשנת תרכ"ג, אז נתמנה פרב ואב"ד בעיר פרצובה. לאחר מספר שנים העתיק את מקומו לעיר קראשנאוויץ, שם נתמנה פרב, ולאחר מכן נתמנה פרב בעיר נאשעלסק.

את משנת החסידות קנה אצל מן החי' הרי"ם זי"ע מגור, ולאחר הסתלקותו אצל הרה"ק רבי העניף זי"ע מאלקסנדר. לאחר הסתלקות הרבי מאלקסנדר בשנת תר"ל, הפצירו בו חסידים כי יטל על עצמו את על ההנהגה, ואמנם, במוצ"ק שלח תר"ל הושיט לו החסיד הגה"ק רבי אברהם דוד מליטמורסק זצ"ל את הקניטל הראשון, אז אמר מן ה'אבני גזר': "אמנם למדתי מדברי חותני כי ביום מן הימים אצטרף להיות רבי, אבל קייתי כי הדבר יהיה בסוף ימי, ואולם מאידך, מה אעשה. אסור גם להתבודד..." ורבי אברהם נעשה לברן של חסידים. והוא עיז מתגורר בעיירה נאשעלסק.

בשנת תרמ"ג העתיק את מקום מגוריו לסוכטשוב, ומני אז נקרא האדמו"ר מסוכטשוב. גם בשבתו על פס ההנהגה פאדמו"ר פנה גם פראש ישיבה, והרביץ תורה לעדרים, כשהוא מגיד שיעורי תורה לתלמידים מדי יום ביומו.

מ"ז שנים פנה על פס הרבנות בקהלות שונות, כשמתוכן מ' שנים על פס האדמו"רות. ביום י"א אָרד ראשון עת"ר נצחו ארזאים את המצוקים ונבנו האבני גזר נסתלק למתיבתא דרקיעא, ומנו"כ באהל הק' גבית העלמין בסוכטשוב. מורשת רוחנית הותר אחרי לירות, והם ספריו שחיבר שו"ת אבני גזר על ד' חלקי שו"ע אגלי טל על י"א מלאכות דשבת. לאחר שנים נדפסו ממנו דברי תורה רבים בספרי גאות הדש"א שהו"ל נכדו הרב אהרן ישרא זצ"ל, ולקמים גם יצא לאור הספר אבני גזר עה"ת, ע"י מוסד הרה"מ ליו, ובו מקבצים אמרות קדש עה"ת ומועדים.

...

נשמה עילאית בזכות למוד התורה

היה זה בצעהרי יום הפורים בחצוצת העיר בענין שפולין רבתי. כלם טרודים ועסוקים בסעודת פורים פמפצות היום, ומכל בתי ישראל נשמעים קולות של צהלה ושמחה. רק מבית אָחד עולה קול נגון חרישי, קול ונתה של תורה, הנגון התמידי הקים לעד ואינו פוסק עולמית.

היה זה ביתו של הגאון הקדוש רבי זאב נחום בורנשטיין זצוק"ל, לקיים אב"ד ביאלא, מהאריות שבבני היכלא קדישא שבקאצק. הוא מהר לסיים את סעודת היום בבריות פדורכו, וחרו למשנת תלמודו.

לקיים ספר רבו הקדוש ומחנתו ה'שורף' רבי מנחם מענדל מקאצק זי"ע על הרעש הגדול שהתעורר בפמליא של מעלה בזכות למודו של רבי זאב נחום בשעה סרודה זו. באותה שעת בין הערבים של יום הפורים איתרע מילתא שכל גאוני ולומדי הדור היו טרודים במצוות היום, במשטה ושמחה ויום טוב, ולא היה אף אָחד שיטב ועסק בתורה, ונקמצא שכל העולם עמד באותה שעה רק על למודו של רבי זאב נחום.

התדעו בזכות מה זכה רבי זאב נחום לכן גדול כזה כמו בעל ה"אבני גזר"?, שאל ה'שורף' מקאצק לתלמידיו, "זאת משום אותה שעה פה היה יחיד בלמודו. בגיו פך העניקו לו משמים את בנו הגדול הגאון הק' רבי אברהם מסוכטשוב זי"ע אב"ד ה'אבני גזר' ו"אגלי טל". (אביר הרועים)

עד היכן פבוד אב

בשנות ילדותו, למד הרה"ק ה'אבני גזר' אצל אביו אבד"ק ביאלא זצ"ל. פעם, באמצע השיעור, הקשה אביו הרב קשיא שהייתה נראית חריפה ביותר, אבל בנו ה'אבני גזר' אמר מיד כי הקשיא מעיקרא אינה קשיא. דחה האב את תרובו של הבן, ולא עוד, אלא שגם סטר על לחיו של בנו וגער בו באומרו: "אל תתרגל להיות מהיר להשיב שלא בעיניו. קדם כל יש לעיני בדרך ואחר כך לבר".

הרה"ק רבי אברהם זי"ע מסוכטשוב

בעל "אבני נזר" ו"אגלי טל"

(כד, ג-ד)

יגיש להבין. הן גם בני משפחתו של אברהם היו רשעים, ומדוע העדיף אברהם אותם על פני בנות פנעו? אלא, בני פנעו היו משחתים במדות ומלאים בתועבות, ודברים כאלו עוברים בירושה מהאבות לבנים. לא כן הדבר אצל משפחתו של אברהם. הם היו משחתים בענייני אמונה ודעות. דברים שפאלו אינם ירושה מאבות לבנים.

הכנה למצוה

"דרך שלשת ימים נלך במדבר..." (שמות ח, כג)

כל מי שרוצה להתקרב אל השי"ת, צריך הוא מקדם להכין את עצמו ולהזדקף מהמדות הרעות וממאורות הרע. זהו פשר ההכנה של שלשת ימים, כמו שצאמר במתן תורה "היו נכנים ליום השלישי".

אבל פרוה, שרק נתפעל לזמן קצר, אמר לבני ישראל "לכו וזכו לאלהיכם בארץ", לכו לזבח עם כל הארציית והגשמיית שלכם, כי אין צורך [לשיטתו של פרוה] בשום הכנה. אבל מה מצוין מח של גוי..."

בגדל מעלת האחדות

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל..." (שמות לה, ב). "אמר הקב"ה, עשה לך קהלות גדולות ודרש לפניך בדרבים" (ילקוט שמעוני).

ידוע הדבר, כי עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות, ומשהווקם המשכן נאסרו הבמות ונעשו כל ישראל כאחד. אם כן, לאחר הקמת המשכן האחדות היא שחברה את בני ישראל, ורק במשכן הקריבו קרבנות, כלומר, על ידי המשכן נתקברו להשי"ת. ולכן הקדים הכתוב "ויקהל" לפני עשיית המשכן, כדי שכל ישראל יהיו באחדות. ולא עוד, אלא שגם הקדים הכתוב את שבת למשכן, כי גם שבת היא רזא דאחד, ענין של אחדות, וזה מביא למשכן.

מי שדעתו שפלה, חשוב מקדם

"ולשאת ולספחת ולבשרת" (ויקרא יד, נו). וכתב על זה רש"י במסכת סוטה (ה). "על ידי שמנשא עצמו בא לידי ספחת". ובגמ' שם; "גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה וכו', אדם מקריב עולה שזכר עולה בידו וכו', אבל מי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כלם".

חזונו מהכא, עד כמה חשוב מי שרוצה לשוב מחטא לשון הרע ומשפיל את עצמו. אדם שמקריב עולה, הוא מרגיש את עצמו כאלו עשה דבר מה, והוא מחזיק טובה לעצמו, וצד שזכר עולה "בידו". אבל מי שדעתו שפלה עליו, לבו נשבר בקרבנו, והוא יודע שאין בידו כלום, מעלה הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כלם...

למים נוראים. מצד אחד היו שני אנשים שהם בני תורה ויראי שמים, אבל לגממתם עמדו שני בעלי תפלות שגם הם בני תורה ויר"ש, ואף גם יש להם קול ערב יותר, אבל לעמדת זאת היה פגם בלשהוא במשפחתם. בני העיר התחבטו קשות בשאלה פדת מה לעשות, ואת מי יש להעדיף בפעלי תפלה?

השאלה נשלחה אל הרה"ק בעל "אבני נזר" זי"ע מסוכטשוב, והוא שלח חזרה את פסק דינו לראשי הקהלה ביום חמישי לסדר כי תבא, "ט באלול. לאחר אריכות דבריו כי הפגם במשפחה לא נוגע לבעלי התפלות עצמם, הוא מסים את דבריו בתשובתו: "על פן נראה לי שאם בתורה וביראת שמים שקולים, יקבלו השניים שקולם ערב ושלום על ישראל." (שו"ת אבני נזר א"ח סי' ל')

תורה עד פלות הנפש...

בחודש שבט תרי"ט, החדש האחרון לחייו של הרה"ק רבי מנחם מנדל זי"ע, ה'שורף' מקאצק, תקפה אותו חלשה גדולה והוא הלך ונחלה מיום ליום, עד שכמעט ולא היה בו כח לדבר.

ביום חמישי לסדר יתרו, חמשה עשר בשבט, היתה זו הפעם האחרונה בה דבר הרבי. אז שאל את חתנו הרה"ק רבי אברהם בורגשטיין זי"ע, ה"אבני נזר" מסוכטשוב, האם הכין איזה שעור תורני על חמשה עשר בשבט? [שכן בחמשה עשר בשבט זהו הזמן המקל לחדש בתורה, כי נפתחים שערי שמים]. חתנו השיבו כי אכן הכין, אולם, הרבי שמע רק מעט מתוך הדברים, שכן חלשתו התגברה עליו מאד.

לאחר מכן, התחזק ה'שורף' והגיד בלשון קדשו (דברים השיכים לט"ו בשבט, בו נפתחים שערי תורה): "מי שישים את ראשו בתורה, הריני ערב לו בזה ובבא, ואלו אדם ריק והולך בטל, סופו כי ירד לשאול תחתית..." (הרבי מקוצק)

"חדושי תורה" - מה המה?

"...אח"כ נכנסתי לפני ולפנים לבית חמי אדמו"ר זצ"ל מקאצק מקור החקמה והתבונה, ממונו דרכי העיון למדתי, וממנו נתודעתי מה יקרא חדושי תורה באמת. כי לא כל הפולגים חדושים המה, ולא יאמן כי יספר ההשגחה הגדולה אשר השגיח עלי בעניני פקידא גם ענין סדר הלמוד והחדושים... ושמעתי ממנו זצ"ל שגם בזמנו התרעם על העולם אשר מעינים מעט בהלכה מיניה וביה, ואותי הזהיר מאד לשא ולתן גם בשפט פעין ספר מהרש"א וספר מהרש"ר, ובספרי ימצא הרבה פלפולים גם בפשט, וברור השטות בעזה"י..." (הקדמה לספר אגלי טל)

מדברי תורתו

מדות רעות גרועות מאמונות כוזבות

"לא תקח אשה לבני מבנות הנעני... כי אם אל ארצי ואל מולדתי תלך..." (בראשית

הדלקת נר - לזכר נשמת

י' אדר

הרה"ק רבי יוסף ברוך מנייטטאט ב"ר קלונימוס קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד) הרה"ק ר' משולם זוסיא ממעזבוז ב"ר אברהם יהושע העשיל

י"א אדר

הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נזר)

י"ב אדר

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מזידיטשוב
הרה"ר רבי שלמה מסאסוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק
הרה"ק רבי אהרן הורוויץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדז"יקוב בעל אמרי נועם

י"ג אדר

הרה"ק רבי אברהם מנחם מענדל מראוונא ב"ר משולם פייבוש
הרה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוסטראה ב"ר מאיר

ז' אדר

משה רבינו בן עמרם
הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל
הרה"ק רבי אברהם צבי מפיעטקוב ב"ר אלעזר (שו"ת ברית אברהם)
הרה"ק רבי יחיאל יוסף מראשקוב ב"ר שבת

ח' אדר

הרה"ק רבי אשר מאיר מבאכניא ב"ר יוסף זאב

ט' אדר

הרה"ק מנחם מנדל שטון אב"ד סיגט (דרך אמונה)
הגה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש ב"ר יוסף (צרוור החיים)
הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין ב"ר יעקב אהרן (תלמיד הבעש"ט)

מסירות נפש למען בני ישראל

לפנינו. ותדעו אף זאת, כי מלבדנו אין מי שידע מכך כי אם עוד צדיק אחד בלבד בדור! והיה זה כמונן הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זיע"א. ומפיו של רבי ברוך ששמע את הדברים מפי אותם צדיקי עליון שמסרו את נפשם למען כלל ישראל הוא שנתפרסם עניין מופלא זה (ספר 'אספקלריה המאירה' עמוד תריד)

* * *

מהלומה כבדה ניתכה על יהדות בוקובינה עם כיבוש הרוסים. הכובשים שדדו ובזזו את בתי היהודים והמיטו חורבן והרס בכל מקום בואם. צער ומצוקה, יגון ואנחה, היו מנות חלקם של היהודים בתקופה ההיא. מובן שצערו של הרה"ק רבי ישראל מויזניץ זיע"א, בעל אהבת ישראל, היה גדול פי כמה, שהרי אליו פנו המוני ישראל לשפוך את מרי שיחתם ואמתחות צרותיהם. בתקופה הקשה ההיא, באחד מאותם הימים, התהלך הרה"ק בחדרו אנה ואנה, פניו משולהבים ובווערים כלפיד אש וכולו מתרגש. לפתע הכריז ואמר: **"רבינו של עולם, הריני מבקש להיות כפרת כלל ישראל"**. ובזה נחה דעתו ויצא לרגעים מספר. משמשו הנאמן ר' יוסף שכטר ז"ל שעמד בצד, אשר ראה ושמע את הדברים הללו, לא יכול היה להתאפק יותר ופרץ בבכי מר. הרה"ק רבי ברוך מסערט זיע"א, בנו של רבינו, שנכנס לחדר ומצא את ר' יוסף בוכה, הפציר בו שיגלה פשר בכיו, ובשמעו כל זאת נחרד גם הוא למשמע אוניו (ספר 'קדוש ישראל', ח"א פרק ו).

* * *

סיפר הגאון רבי יצחק זאב סלוביצקי מבריסק זיע"א, מעשה אודות מסירות נפש למען כלל ישראל: פעם נסעו יחדיו ברכבת הגאון החפץ חיים, רבי ישראל מאיר מראדין, יחד עם הרה"ק האמרי אמת מגור זיע"א, ובכל תחנה ותחנה שעצרה הרכבת המתינו אלפי חסידים להאדמו"ר האמרי אמת, והוא היה הולך לעבר חלון הרכבת ומנופף להם בידיו לשלום וברכם. החפץ חיים זצ"ל נשאר לשבת על מקומו. כאשר נשנה הדבר בעוד ועוד תחנות שעצרה הרכבת ובכל פעם המתינו לרבי זצ"ל אלפי חסידים, שאל החפץ חיים את הרבי האמרי אמת: **האם הוא אינו חושש קצת מיוהרה? ענה לו הרבי מגור: "מדאריך דאך מוסר נפש זיין פאר כלל ישראל" - "הרי צריכים למסור את הנפש למען כלל ישראל"** (ספר 'עובדות והנהגות לבית בריסק', ח"ג עמ' רחצ).

* * *

וכך דרש הרה"ק התפארת שלמה זיע"א את דברי הפסוק (דברים יז טו): **'שׁוֹם תִּשָּׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ**

היה הדבר בראשית שנות נשיאותו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זיע"א, בהיותו כבן עשרים ושבע שנים. בעיצומו של חורף קשה, הקור שלט בכיפה וקרר נורא מילא את החוצות, הגיע ובא למעונו של הרה"ק רבי מרדכי זיע"א אחד מזוקני החסידים שבדור, רבי ברוך, אשר זכה עוד להקביל את פני הצדיק הקדוש והנורא רבי אברהם המלאך זיע"א בנו של המגיד הגדול ממזריטש זיע"א.

עם עלות רבי מרדכי על כס ההנהגה מגיע היה אותו חסיד כפעם בפעם לנדבורנה ליהנות מזיו הודו וקדושתו. והנה כבוא רבי ברוך אל הבית, נחרד החסיד הישיש למצוא את האח שובתת. אף לא כפיס עץ אחד לרפואה בוער בה, והקור השורר בבית מגיע עד לאימה. בקרן זוית שבחדר הבחין החסיד ברבנית הצדקת, בת עשירים ענוגה, כיאה לבית אביה רבה של יאסי, כשהיא יושבת עטופה בשמיכות עד למעלה ראש, ורועדת כולה מקור ומעייניה נתונים לספר 'צאינה וראינה' שלפניה.

הצטעק רבי ברוך אל תוך חדרו של רבי מרדכי ואמר: רבי, גיוואלד! התינח אתם ברצונכם לסגף את נפשכם, שבו והתענו לכם כטוב בעיניכם, אולם עלובה זו, בת עשירים מפונקת שכמותה, מה פשעה ומה חטאתה כי צריכה היא לסבול כל זאת?

הציץ רבי מרדכי בפני החסיד המסור והשיב לו בניחותא: הצדק עמכם. אלא שהדבר נעשה בהסכמתה המלאה. וגופא דעובדא הכי הוי: **במדינה אחת, רחוקה מכאן ארבע מאות פרסה, זקוקים אחינו בני ישראל לרחמי שמים מרובים, בגין גזירה רעה שנגזרה עליהם. קיבלנו אפוא על עצמנו לסגף את עצמנו שלושה עשר שבועות, לבלתי חמם את הבית, לכפר בכך על נפשות ישראל שבאותה המדינה. תשעה שבועות כבר חלפו עלינו כך, ועוד ארבעה שבועות לפנינו. ועתה, אם אך תאמר הרבנית כי כשל כח הסבל וכי חפצה היא להחם את הבית, הנני על אתר למלא אחר דבריה. שמעה הרבנית הצדקנית את הדברים ונודעה מבין הכסתות בהם הייתה מעוטפת: **חס ושלום! ברצוני לשאת ולסבול בעבור אחינו בני ישראל!****

כשיצא רבי ברוך משם המשיך את דרכו אל העיר סדיגורה, לבקר בהיכלו של הצדיק הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. כבואו נדהם למצוא גם שם בית קר ובלתי מוסק. נענה הצדיק מרוזין ואמר לרבי ברוך: **בוודאי מתפלאים הינכם על שאין מחממים את הבית, ובכן תדעו כי במדינה רחוקה מכאן זקוקים אחינו בני ישראל לרחמים מרובים, ותקוותנו כי על ידי סיגוף זה שקיבלנו על עצמנו נוכל להעביר מעליהם את רוע הגזירה. זה לנו עשרה שבועות שיושיבים אנו בקור הנורא הזה ועוד שלשה שבועות**

ספיר ויהלום

הארה חסידית לפרשת השבוע

הפירוש, באותה הבחינה במסירות נפש כמו שמש רבינו ע"ה היה תמיד במסירות נפש עבור כלל ישראל, ולא שיהיה כמו מדרגת משה שלא קם כמוהו. רק בבחינה זו יהיה מנהיג הדור במסירות נפש ובאהבת ישראל כנ"ל.

* * *

בחינה מופלאה זו של מסירות נפשו של משה רבינו, רעיא מהימנא, אנו מוצאים בפרשת תצוה, וכפי שכתב רבינו בעל הטורים בתחילת הפרשה: לא הזכיר משה בזה הסדר, מה שאין כן בכל החומש, שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הזכיר בה. והטעם, משום שאמר (שמות לב לב) 'מחני נא מספרך אשר כתבת', וקלת חכם אפילו על תנאי באה (מכות יא.), ונתקיים בזה.

ודבר פלא, שבדרך כלל מזדמן יומא דהילולא של משה רבינו בפרשה זו, כתב הרה"ק רבי ישראל מקוונץ זיע"א בספרו 'עבודת ישראל' (פרשת ויחי): שעל פרשה אחת, סדר תצוה, שלא נזכר בכל הפרשה שם משה רבינו ע"ה אדון הנביאים, ונזכר הפלא בספר הזוה"ק (ח"ג רמז). ובספרי קבלה, ואמרו שם, כי הצדיק בדיבורו עושה רושם, ומצינו בתורה דברי משה רבינו ע"ה שגור על עצמו 'ואם אין מחני נא מספרך' וגו', ונתקיים קצתו על כל פנים להפקד שמו מפרשה אחת עיין בדבריהם. ולדעתי יש גם כן איזה רמז לזה מה שברוב השנים מהקביעות חל ז' באדר שהוא יום הסתלקותו של אדון הנביאים שבבוע שקורין סדר תצוה דוק ותשכח, ואידי דשייכי אהדדי מיתרמי אהדדי.

* * *

אלא שכבר האיר עינינו הרה"ק החידושי הרי"ם מגור זיע"א כי חלילה לומר שהיה בכך עונש למשה רבינו אלא אדרבה היה לו בכך עליו נפלא, שנהפך להיות התורה הקדושה בעצמה, וזה לשונו (ליקוטי הרי"ם, פרשת תצוה): איתא במדרש מפני שאמר משה רבנו ע"ה 'מחני נא', לכך לא נזכר שמו בפרשה זו. ופלא, וכי ח"ו היה נדנדוד חטא בזה שביקש רחמים על כלל ישראל. ויש לומר הפירוש בזה, על פי דרש חז"ל בב"ק (סא.) 'ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור וגו' ויסך אותם לה' (שמואל ב' כא טו-טז), דאמרינהו משמיה דגמרא 'כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים הלכה בשמו', והטעם בזה, כי כל תלמידי חכם המייגע עצמו ומחדש תורה, מכל מקום הוא גוף חוצץ בצד מה מהתורה הקדושה בעצמותה, לכך נזכר שמו על הלכה שזכה פלוני. מה שאין כן המוסר נפשו הוא כמאן דליתא ממש, וכל חיותו נדבק בתורה הקדושה בכל אפשרות, לכך נעשה מזה התורה הקדושה עצמה בלי שום גוף כ"ל.

וכן היה גבי משה רבנו ע"ה, הגם שהיה תמיד מלא דבקות, מכל מקום נקרא מחציו ולמטה איש (דב"ר יא ד), וכשמסר נפשו עבור כלל ישראל ב'מחני נא', זכה להידבק כולו, שלא נקרא בבחינת איש, רק הוא התורה הקדושה ממש, לכך נאמר 'ואתה תצוה' 'ואתה הקרב' שהוא ממש התורה הקדושה.

מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אֲשֶׁר לא אחיך הוא, שצדיק הדור הוא המוסר נפשו למען כלל ישראל, וזה לשונו:

יש לדקדק מה שנאמר 'מקרב אחיך', למה לא נאמר 'מבני ישראל'. עוד יש לדקדק מה היה הסלקא דעתך לתת עליך איש נכרי ח"ו, נכרי ממש. אך הנ"ל על פי מה שנאמר (שמות כח ל) 'ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו' וגו', היינו, שבחינת צדיק הדור צריך להיות במדרגת אהרן שהיה מוסר נפשו על בני ישראל, והיה מקבל עליו כל מה שיבא ח"ו על בני ישראל שום רעה היה מוסר נפשו עליהם כדי להציל אותם מכל משפט ולבטל הדינין מהם. ולזאת הבטיחו שלא יאונה לו כל נזק ח"ו כמו שנאמר (שם פסוק לה) 'בבואו וגו' ובצאתו ולא ימות', כמבואר במקום אחר. וכן כתוב בפרשת פנחס (במדבר כז טז-יז) 'יפקוד ה' איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו', היינו גם כן שימסור נפשו עליהם. וכמו שאומרים 'יזכו לרב טוב וכו' בביאת גואל לחיי עולם הבא'. פירוש, שיהיה להם גואל כזה שמוכן למסירות נפש לבא לחיי עולם הבא. וכן איתא בספר 'תנא דבי אליהו', מפני מה זכה משה וכו', שכל ימיו היה מתאנח על כבודו של ישראל וכו', על ידי זה זכה לגדולה, כמו שנאמר (שמות ב יא) 'ויגדל משה ויצא אל אחיו', שכל אחד ואחד מבני ישראל נדמה לו כאחיו ממש. וגם אהרן היה בבחינה זו כמו שנאמר (ויקרא ז י) 'לכל בני אהרן תהיו איש כאחיו'. כי מדת הכהונה הוא גם כן בחינת החסד לעורר חסדים על בני ישראל צריך להיות בבחינה זו, שכל אחד ואחד מבני ישראל יהיה לו כאחיו ממש באהבת ישראל ולמסור נפשו עליהם. וזהו שאמר 'והכהן הגדול מאחיו' - גדלוהו משל אחיו. זהו גדולתו מה שיהיה כל אחד כאחיו בעיניו.

וזהו שאמרו חז"ל (סנהדרין כב.) 'שום תשים עליך מלך' - שתהא אימתו עליך. פירוש, יראתו מהעונש וגזירות רעות ח"ו רק עליך ולא ישים כל מגמתו עבור עצמו כלל. וזה פירוש 'שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו' שכל בחינת בחירתו בלתי לה' לבדו כנ"ל. 'מקרב אחיך תשים עליך מלך', רמזו על הנ"ל שיהיה בלבבו מסירות נפש עבור כלל ישראל. 'מקרב אחיך', שמוכן להקריב את עצמו עבור כלל ישראל במסירות נפש. 'מקרב אחיך', שיהיה כל אחד ואחד מבני ישראל נדמה לו כאחיו, זהו הראוי להיות לך מלך. 'לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא'. פירוש, מי שאינו בבחינה זו ואתה נכרי בעיניו וגם איננו במסירות נפש עבורך. ועל זה הבטיחה התורה כי לא יזיק לו כלל המסירות נפש הלוה. אדרבא 'למען אירך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל'.

ועל פי זה מיושב הכתוב להלן (דברים יח טו) 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך' וגו', וכן כתוב (שם פסוק יז) 'הטיבו אשר דברו נביא אקים להם מקרב אחיך כמוך', הלא כתיב (דברים לד י) 'ולא קם נביא עוד בישראל כמשה', ואיך כתיב כאן 'כמוך'. אך

'אוצר פניני החסידות' להתבשם מאור החסידות עם רבבות אלפי ישראל בכל שבוע מחדש

רשימת מוקדי חלוקת גיליון 'אוצר פניני החסידות' ברחבי הארץ:

עיר	מחוזות	עיר	מחוזות	עיר	מחוזות	עיר	מחוזות
אופקים	בית הכנסת 'קויתני'	נתניה	ציון שמעון הצדיק	ירושלים	בית	אשדוד	בית הכנסת 'קויתני'
	בית הכנסת 'שיתני'		בית הכנסת 'שירון' רח' המלחה 1		בית הכנסת 'שירי' רח' יוסף קאזא		
אילת	בית הכנסת 'שירית יעקב'	עכו	רהימדי באראישל רח' פתחיה 2	ברק	בית הכנסת 'שירון' רח' המלחה 1	אשקלון	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	מקוה קויתני		רהימדי ביאלה רח' יעקבזון 20		מקוה קויתני		רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27
אלעד	בית הכנסת 'שביט' שירון רח' המלחה 1	עלמה	רהימדי סאטמר רח' אבן האול 20	בית ברק	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	באר יעקב	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	בית הכנסת 'ירושלם' רח' יוסף קאזא		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
אשדוד	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	עפולה	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	בית ים	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	באר שבע	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
אשקלון	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	פתח תקווה	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חדרה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שאן	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
באר יעקב	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	קדומים	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חולון	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
באר שבע	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	קוממיות	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית ים	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	קרית גת	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית שמש	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	רמלה	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית שמש	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	רמת גן	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית שמש	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	רעננה	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית שמש	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	שומריה	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית שמש	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	תל אביב	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
בית שמש	רהימדי ביאלה רח' עזרת תורה 27	תל השומר	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20	חיפה	רהימדי ביאלה רח' זורניס 15	בית שמש	רהימדי ביאלה רח' המלחה 1
	רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי חתומי רח' אבן האול 20		רהימדי ביאלה רח' זורניס 15		רהימדי ביאלה רח' המלחה 1

'מוקד החסידות' לשירותכם: 073-2600-999

'אוצר פניני החסידות' להתבטח מאור החסידות עם רבנות אלפי ישראל בכל שבוע מחדש

להשיג גם בחנויות הספרים המובחרות:

אופקים	יפה נוף	יהודה הנשיא 90	וולדמן שלמה	קדושת אהרן (בית מדרש בעלזא)
	נור הקודש	חפץ חיים 6	ויס ספרים	אשתורי הפרחי 3
אשדוד	אוצר הספרים בלוטניק	האדמור מפייטסבורג 44	ויסבקר	לבוש מרדכי 4
	סיטנר מעליץ	הרותם ביהמד מעליץ	טלית סנטר	מלכי ישראל 19
	יפה נוף	ישי בר חלפתא 10	טלית סנטר	מלכי ישראל 31
	ספרי שרגא	אליעזר בן הווקנט 12	יסודי	פישל 5
	הנקודה היהודית	אור החיים 12	יפה נוף	בית הדפוס 32
בית שמש	יודאיקה סנטר	נחל ניצנים 8 בחנוון מתחת לסופר יש	יפה נוף	בר אילן 1
	יפה נוף	חזון איש 17	יפה נוף	יפה נוף
	יפה נוף	חפציבה בן איש חי 29	יפה נוף	יפה נוף
	ספרים שיווק והפצה	חזון איש 35	מוריה	משגב לדרך 40
ביתר עילית	ספר וכו'	רבי עקיבא 6	מלכות קודש	שו"ץ 1
	ספרית ביתר	אלעזר המודעי 11	סופר סטור	מאה שערים 17
	קודש	המגיד ממעורטש 86	סיפור חזר	מאה שערים 2
	אורייתא	ירושלים 10	ספרי הישיבה	בית ישראל 1
	אורן לב יהודי	זונפלד 3	ספר הספרים	צומת בר אילן
	אלתר ספרים	כהנמן 126	ספרי מאה שערים	מאה שערים 15
	אלתר ספרים	חזון איש פינת הרב לנדא	ספרים וינקל	עלי הכהן 15
	בנדיקט	חבקות 3	עולם הספר והיודאיקה	הפסגה 45
	ברכת הספר	יאול 14	עין יעקב	עין יעקב 31
	גיטלר	שלמה המלך 2	פניקלשטיין שרייבר	מאה שערים 16
	הדרת הספר	אמרי חיים 22	ש. כהן ספרים	מלכי ישראל 3
	טלית סנטר	הרב שך 8	שיווק והפצת ספרי קודש	אדניהו הכהן 27
	יפה נוף	עקביא 130	שינקיס	פתח תקוה 16
	יפה נוף	עקביא 43	יפה נוף	קהילות יעקב 4
	יפה נוף	עזרא 45	יפה נוף	ההסתדרות 2
	יפה נוף	השומר 19	גלינסקי-תשמישי קדושה	יהודה הנשיא 22
	יפה נוף	ברטנורא 3	יפה נוף	יהודה הנשיא 14
	למזן בית הספרים	השומר 64	יפה נוף	שדי תמד 1
	מרכז הספרים	הרב שך 2	יפה נוף	אבני נור 26
	סאטמר	בית יוסף 12	נתינה	ספרים טובים 5
	סופר ספר גוטמן	חזון איש 23	עלי	קוראים נבון 10
	ספרי אברמוביץ	קוטלר 5	קרית גת	יפה נוף
	ספרי קודש שבטי ישראל	שבטי ישראל 15	רחובות	טייטלבוים 54
	ברסלב	מאה שערים	רכסים	יפה נוף
	גיטיה	חפץ חיים 13	שדות	שיר שלום יוחנן (לב לדעת) 35
	המסורה	חבקות 5		סמל חטיבת גבעתי 35

'מוקד החסידות' לשירותכם: 073-2600-999